

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B****KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2022/127,**

7. detsember 2021,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/2116 makse- ja muid asutusi, finantsjuhtimist, raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist, tagatise ja euro kasutamist käsitlevate eeskirjadega

(ELT L 20, 31.1.2022, lk 95)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/57, 31. oktoober 2022	L 5	7	6.1.2023
► <u>M2</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/1309, 26. aprill 2023	L 162	3	28.6.2023
► <u>M3</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/1448, 10. mai 2023	L 179	2	14.7.2023
► <u>M4</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2025/310, 5. detsember 2024	L 310	1	12.2.2025

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2022/127,

7. detsember 2021,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/2116 makse- ja muid asutusi, finantsjuhtimist, raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist, tagatise ja euro kasutamist käsitlevate eeskirjadega

I PEATÜKK

Makse- ja muud asutused

Artikkel 1

Makseasutuste akrediteerimise tingimused

1. Liikmesriigid akrediteerivad makseasutusena asutused või talitused, kes vastavad käesolevas lõikes sätestatud tingimustele ning lõigetes 2 ja 3 osutatud kriteeriumidele. Määruse (EL) 2021/2116 artikli 9 lõike 1 kohaselt kulude haldamise ja kontrolli eest vastutavad makseasutused peavad seoses tehtud maksete ning teabe edastamise ja säilitamisega piisaval määral tagama, et:

- a) määruhes (EL) 2021/2115 osutatud sekkumisliikide puhul vastavad kulud aruandes esitatud konkreetsele väljundile ja on tehtud kooskõlas kohaldatavate juhtimissüsteemidega;
- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) nr 228/2013, ⁽¹⁾ (EL) nr 229/2013, ⁽²⁾ (EL) nr 1308/2013 ja (EL) nr 1144/2014 ⁽³⁾ sätestatud meetmetega seotud maksed on seaduslikud ja korrektsed;
- c) peetakse täpset ja põhjalikku raamatupidamisarvestust tehtud maksete kohta;
- d) tehakse liidu õigusaktidega ette nähtud kontrollid;
- e) esitatakse nõutud dokumendid liidu õigusnormides kindlaks määratud tähtaja jooksul ja vormis;
- f) dokumendid, sealhulgas liidu õigusnormidele vastavad elektroonilised dokumendid, on kättesaadavad ja neid hoitakse nii, et nende terviklikkus, kehtivus ja loetavus on pikaks ajaks tagatud.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu ääre- poolseimate piirkondade jaoks ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 247/2006 (ELT L 78, 20.3.2013, lk 23).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 229/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed Egeuse mere väikesaarte jaoks ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1405/2006 (ELT L 78, 20.3.2013, lk 41).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008 (ELT L 317, 4.11.2014, lk 56).

▼B

2. Makseasutuse halduskorraldus ja sisekontrollisüsteem peab akrediteeringu saamiseks vastama I lisas sätestatud kriteeriumidele (edaspidi „akrediteerimiskriteeriumid“) järgmistes punktides:

- a) sisekeskkond;
- b) kontrollitegevus;
- c) teave ja selle edastamine;
- d) seire.

3. Liikmesriigid võivad kehtestada täiendavaid akrediteerimistingimusi, et võtta arvesse makseasutuse suurust, kohustusi ja eripära.

*Artikkel 2***Koordineerivate asutuste akrediteerimise tingimused**

1. Kui määruse (EL) 2021/2116 artikli 10 lõike 1 kohaselt antakse akrediteering rohkem kui ühele makseasutusele, akrediteerib asjaomane liikmesriik koordineerivate asutustena asutused või talitused, kes vastavad lõikes 2 sätestatud tingimustele ning lõigetes 3 ja 4 osutatud kriteeriumidele. Kõnealune liikmesriik teeb ministeeriumi tasemel ametliku otsuse koordineeriva asutuse akrediteerimise kohta, kui ta on ise veendunud, et kõnealuse asutuse halduskorraldus tagab tema suutlikkuse täita kõnealuses artiklis osutatud ülesandeid.

2. Akrediteeringu saamiseks peab koordineeriv asutus tagama, et:

- a) komisjonile esitatavad deklaratsioonid põhinevad nõuetekohaselt volitatud allikatest saadud teabel;
- b) määruse (EL) 2021/2116 artikli 54 lõikes 1 ja määruse (EL) 2021/2115 artiklis 134 osutatud iga-aastast tulemusaruannet kajastatakse määruse (EL) 2021/2116 artikli 12 lõikes 2 osutatud arvamusel ja selle edastamisel lisatakse sellele liidu vahendite haldaja kinnitus, mis hõlmab kogu aruande koostamist;
- c) deklaratsioonid on enne komisjonile edastamist nõuetekohaselt kinnitatud;
- d) komisjonile edastatud teavet toetab nõuetekohane kontrolljälg;
- e) saadud ja edastatud teave säilitatakse elektrooniliselt.

3. Lisaks peab koordineeriv asutus akrediteeringu saamiseks kohaldama iga-aastase tulemusaruande koostamisel halduskorraldust ja sisekontrollisüsteemi, mis vastab pädeva asutuse kehtestatud menetlusnõuetele ning eelkõige II lisas sätestatud teabekriteeriumidele ja teabevahetuskriteeriumidele.

4. Liikmesriigid võivad kehtestada täiendavaid akrediteerimistingimusi, et võtta arvesse koordineeriva asutuse suurust, kohustusi ja eripära.

Artikkel 3

Makseasutuste kohustused seoses riikliku sekkumisega

1. Määruse (EL) 2021/2116 artikli 9 lõikes 1 osutatud makseasutused tagavad riiklikku ladustamist hõlmavate sekkumismeetmetega seotud toimingute haldamise ja kontrolli käesoleva määruse III lisas kindlaks määratud tingimustel või vajaduse korral põllumajandussektori õigusaktide alusel, lähtudes eelkõige kõnealuses lisas sätestatud minimaalsetest kontrollimääradest.

Makseasutused võivad oma volitused riiklike sekkumismeetmete kohta delegeerida sekkumisametitele, kes vastavad käesoleva määruse I lisa punkti 1 alapunktis D kindlaks määratud tunnustamistingimustele, või teha koostööd muude makseasutustega.

2. Ilma et see piiraks nende üldist vastutust riikliku ladustamise eest, võivad makse- ja sekkumisasutused:

- a) usaldada teatavad riikliku ladustamise toimingud füüsilistele või juriidilistele isikutele, kes ladustavad sekkumiseks ettenähtud põllumajandustooteid (edaspidi „laopidajad“);
- b) volitada füüsilisi või juriidilisi isikuid täitma teatavaid põllumajandussektori õigusaktidega ettenähtud ülesandeid.

Kui makseasutused usaldavad ladustamistoimingud laopidajale, nagu on osutatud esimese lõigu punktis a, tuleb seda teha ladustamislepingu alusel lähtuvalt IV lisas esitatud kohustustest ja üldpõhimõtetest.

3. Makseasutuste kohustused seoses riikliku ladustamisega on eelkõige järgmised:

- a) pidada varude arvestust ja finantsarvestust iga toote kohta, mis on hõlmatud riikliku ladustamise sekkumismeetmega, võttes arvestuse aluseks ajavahemikul alates 1. oktoobrist kuni järgmise aasta 30. septembrini tehtavad toimingud; seda ajavahemikku nimetatakse edaspidi „aruandeaastaks“;
- b) ajakohastada nimekirja laopidajatest, kellega on sõlmitud riikliku ladustamise leping. See nimekiri sisaldab andmeid, mis võimaldavad täpselt määrata kindlaks ladustamispunktid, nende mahu, laohoonete, külmhoonete või silotornide numbri ning nende kaardid ja joonised;
- c) teha komisjonile kättesaadavaks riikliku ladustamise jaoks kasutatavad tüüplepingud ning toodete arvelevõtmist, ladustamist ja laost väljaviimist ning laopidajate vastutust käsitlevad eeskirjad;
- d) pidada tsentraliseeritud arvutipõhist raamatupidamisarvestust kõigi varude kohta, hõlmates kõiki ladustamiskohti, kõiki tooteid, eri toodete koguseid ja kvaliteeti ning täpsustades iga toote kaalu (vajaduse korral eraldi brutokaalu ja netokaalu) või mahu;

▼B

- e) teha kõik sekkumistoodete ladustamise, säilitamise, transportimise ja üleviimisega seotud toimingud vastavalt liidu ja liikmesriikide õigusaktidele, ilma et see piiraks ostjate, muude nende toimingutega seotud makseasutuste või selleks volitatud isikute omavastutust;
- f) kontrollida ladustamiskohtades kogu aasta jooksul sekkumisvarusid ebakorrapäraselt ja ootamatult. Kui see ei kahjusta kontrolli eesmärki, võib kontrollist siiski eelnevalt teatada, piirdudes rangelt minimaalse vajaliku ajavahemikuga. Selline etteteatamine ei ületa 24 tundi, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel;
- g) teha vastavalt artiklile 4 iga-aastane inventuur.

Kui liikmesriigis haldab ühe või mitme toote riiklikku ladustamist mitu makseasutust, konsolideeritakse esimese lõigu punktides a ja d osutatud varude arvestus ja finantsarvestus liikmesriigi tasandil enne vastava teabe esitamist komisjonile.

4. Makseasutused tagavad:

- a) liidu sekkumismeetmetega hõlmatud toodete nõuetekohase säilitamise, kontrollides ladustatud toodete kvaliteeti vähemalt üks kord aastas;
- b) sekkumisvarude puutumatuse.

5. Makseasutused teavitavad komisjoni viivitamata:

- a) olukordadest, kus toote ladustamise perioodi pikendamise tõttu võib toode rikneda;
- b) toote koguselistest kadudest või riknemisest loodusõnnetuste tõttu.

Esimeses lõigus osutatud juhtudel võtab komisjon vastu asjaomased otsused:

- a) esimese lõigu punktis a osutatud olukordades määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 229 lõikes 2 sätestatud kontrollimenetlusega;
- b) esimese lõigu punktis a osutatud olukordades määruse (EL) 2021/2116 artikli 102 lõikes 3 sätestatud kontrollimenetlusega;

6. Rahalise kahju, mis tuleneb liidu sekkumismeetmetega hõlmatud toodete halvast säilitamisest, eelkõige kahju, mis tuleneb sobimatutest ladustamismeetoditest, kannavad makseasutused. Ilma et see piiraks makseasutuste õigust alustada kohtumenetlust laopidajate suhtes, kannavad rahalist vastutust nende lepinguliste kohustuste täitmata jätmise korral ikkagi makseasutused.

7. Makseasutused võimaldavad komisjoni töötajatele ja volitatud isikutele pideva juurdepääsu riikliku ladustamisega seotud kontodele ja kõikidele sekkumistegevuse raames koostatud või saadud dokumentidele, lepingutele ja toimikutele. Juurdepääs võimaldatakse kas elektrooniliselt või kohapeal makseasutuse kontoris.

Artikkel 4

Inventuur

1. Makseasutused teevad igal aruandeaastal inventuuri liidu sekumismeetmetega hõlmatud iga toote kohta.

Nad võrdlevad inventuuri tulemusi raamatupidamisandmetega. Kontrollimise käigus avastatud koguselised erinevused ja nende koguseliste erinevustega seotud summad kajastatakse raamatupidamisarvestuses vastavalt määruse (EL) 2021/2116 artikli 47 lõike 3 punkti a kohaselt vastu võetud eeskirjadele.

2. Lõike 1 kohaldamisel arvestatakse tavaliste ladustamistoimingutega seotud puuduvate koguste puhul V lisas esitatud lubatavaid hälbeid ning need puudujäägid peavad olema vastavuses arvestuslikus laoseisus esitatud teoreetilise varu ja lõikega 1 ettenähtud inventuuri kohaselt tegelikult laos oleva varu vahel või raamatupidamises kajastuva allesjäänud varuga, kui tegelikult laos olnud varud on ammendatud.

II PEATÜKK

Finantsjuhtimine

Artikkel 5

Viimase maksetähtajaga seotud kohustuste täitmata jätmine

1. Toetusesaajale pärast viimast võimalikku maksekuupäeva tehtud makseid võib lõigetes 2–6 sätestatud asjaoludel ja tingimustel käsitada rahastamiskõlblikuna.

2. Kui Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondiga (EAGF) seotud kulud, mis pärast liidu õiguses sätestatud tähtaja möödumist on kantud määruse (EL) 2021/2116 artikli 5 lõike 2 alusel, või Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondiga (EAFRD) seotud kulud, mis pärast liidu õiguses sätestatud tähtaja möödumist on kantud kõnealuse määruse artikli 6 alusel seoses artikli 65 lõikes 2 osutatud sekkumistega, moodustavad kuni 5 % kuludest, mis on kantud enne vastavalt EAGFi ja EAFRD jaoks ettenähtud tähtaegu, siis igakuiseid ja vahemakseid ei vähendata.

Kui pärast liidu õiguses sätestatud tähtaja möödumist EAGFi või EAFRDga seoses kantud kulud ületavad 5 % künnist vastavalt EAGFi või EAFRD puhul, vähendatakse kõigi edasiste hilinevate kulude kohaseid makseid järgmiselt.

a) EAGFi kulud:

- i) esimesel kuul pärast maksetähtaja möödumist kantud kulusid vähendatakse 10 %;
- ii) teisel kuul pärast maksetähtaja möödumist kantud kulusid vähendatakse 25 %;
- iii) kolmandal kuul pärast maksetähtaja möödumist kantud kulusid vähendatakse 45 %;

▼B

iv) neljandal kuul pärast maksetähtaja möödumist kantud kulusid vähendatakse 70 %;

v) rohkem kui neli kuud pärast maksetähtaja möödumist kantud kulusid vähendatakse 100 %.

b) EAFRD kulud:

i) kulusid, mis on kantud selle aasta 1. juuli ja 15. oktoobri vahel, millal maksetähtaeg lõppes, vähendatakse 25 %;

ii) kulusid, mis on kantud selle aasta 16. oktoobri ja 31. detsembri vahel, millal maksetähtaeg lõppes, vähendatakse 60 %;

iii) kulusid, mis on kantud pärast selle aasta 31. detsembrit, millal maksetähtaeg lõppes, vähendatakse 100 %.

3. Erandina lõikest 2 kehtivad järgmised tingimused:

a) kui sekkumistega seoses kantud kulude puhul, kas otsetoetustena või EAFRD kuludena, ei ole lõike 2 esimeses lõigus osutatud künnist kalendriaasta N makseteks täielikult ära kasutatud hiljemalt 15. oktoobriks aastal N+1 EAGFi puhul ja hiljemalt 31. detsembriks aastal N+1 EAFRD puhul ning künnise jääk ületab 2 %, vähendatakse seda jääki 2 %ni;

b) eelarveaastal N+1 on otsetoetustena makstav sekkumine (v.a Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 228/2013 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) nr 229/2013 kohased maksed), mida on makstud kalendriaastal N–1 või varasematel aastatel pärast maksetähtaega, EAGFi raames rahastamiskõlblik üksnes siis, kui eelarveaastal N+1 sekkumiste eest otsetoetustena makstud kogusumma, mida on vajaduse korral määruse (EL) 2021/2116 artikli 17 kohase kohandamismääruga korrigeeritud, ei ületa määruse (EL) 2021/2115 V lisas kalendriaastaks N sätestatud ülemmäära vastavalt kõnealuse määruse artikli 87 lõikele 1;

c) kulusid, mis ületavad punktis a või b osutatud piirmäärasid, vähendatakse 100 %.

Käesoleva lõike esimese lõigu punktis b sätestatud tingimuse järgimise kontrollimisel ei võeta arvesse määruse (EL) 2021/2116 artikli 17 lõike 3 teises lõigus osutatud tagasimakseid.

4. Kui teatavate meetmete puhul on tegemist erandlike haldustingimustega või kui liikmesriigid on esitanud mõjuvaid põhjendusi, kohaldab komisjon lõigetes 2 ja 3 sätestatust erinevat ajagraafikut ja/või ettenähtust väiksemaid vähendamismäärasid või jätab vähendamise kohaldamata.

Esimest lõiku ei kohaldata siiski kulude suhtes, mis ületavad lõike 3 punktis b osutatud ülemmäära.

5. Maksetähtajast kinnipidamist kontrollitakse 15. oktoobriks kantud kulude puhul üks kord eelarveaastas.

▼B

Tähtaja iga ületamist võetakse arvesse määruse (EL) 2021/2116 artikli 53 kohases raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuses.

6. Käesolevas artiklis osutatud vähendamiste kohaldamine ei piira hilisema otsuse tegemist määruse (EL) 2021/2116 artiklis 54 osutatud iga-aastase tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta ning kõnealuse määruse artiklis 55 osutatud vastavuskontrolli kohta.

*Artikkel 6***Varaseima maksetähtajaga seotud kohustuste täitmata jätmine**

Kui liikmesriikidel on seoses EAGFiga lubatud teatava summa ulatuses teha ettemakseid enne liidu õigusega ettenähtud varaseimat maksetähtaega, käsitatakse seda kulu liidu toetuse seisukohalt rahastamiskõlblikuna. Seda piirmäära ületavat kulu liit ei rahasta, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kui on tegemist erandlike haldustingimustega seoses teatavate sekkumiste või meetmetega või kui liikmesriigid on esitanud mõjuvaid põhjendusi. Sel juhul võib kõnealust piirmäära ületavaid kulusid liidu vahenditest rahastada, kuid neid vähendatakse 10 %.

Vastavat vähendamist võetakse arvesse hiljemalt määruse (EL) 2021/2116 artikli 53 kohases raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuses.

*Artikkel 7***Hüvitamine makseasutuste poolt**

1. Määruse (EL) 2021/2116 artikli 21 lõike 3 kohaste otsuste tegemisel igakuiste maksete kohta lähtub komisjon liikmesriigi poolt igakuises deklaratsioonis esitatud väljamakstud kulude jäägist, mida on vähendatud kõnealuse liikmesriigi esitatud kuludeklaratsioonides märgitud sihtotstarbeliste tulude võrra. Sellist tasaarvestust peetakse võrdväärseks vastavate tulude sissenõudmisega.

Sihtotstarbelistest tuludest pärinevad kulukohustuste ja maksete assigneeringud avatakse alates nende tulude suunamisest eelarveridadele.

2. Kui määruse (EL) 2021/2116 artikli 45 lõike 1 punktis b osutatud summad peeti seoses õigusnormide rikkumisega või hooletusega kinni enne asjaomase toetuse maksmist, arvatakse need vastavatest kuludest maha.

3. EAFRD toetuste summad, mis on asjaomase liikmesriigi ÜPP strateegiakava raames iga arvestusperioodi jooksul toetussaajatelt tagasi nõutud, arvestatakse vastava perioodi kuludeklaratsioonis EAFRDst makstavast summast maha.

4. Üle- või puudujäävad summad, mis on tingitud raamatupidamisarvestuse kontrollimisest ja heakskiitmisest ning mida saab EAFRD raames uuesti kasutada, lisatakse EAFRD toetuse summale või arvestatakse sellest maha esimeses deklaratsioonis, mis pärast raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist koostatakse.

▼B

5. EAGFist rahastamine on võrdväärne kantud kuludega ning seda arvestatakse lähtuvalt makseasutuse edastatavatest andmetest, millest arvatakse maha tänu sekkumismeetmetele saadavad võimalikud tulud; need andmed kinnitatakse komisjoni rakendatud infosüsteemi vahendusel ja esitatakse samuti makseasutuse poolt edastatavas kuludeklaratsioonis.

*Artikkel 8***Liidu eelarve hilinevad vastuvõtmine**

1. Kui liidu eelarvet ei ole eelarveaasta alguseks vastu võetud, tehakse määruse (EL) 2021/2116 artiklis 21 osutatud igakuised maksed ja kõnealuse määruse artiklis 32 osutatud vahemaksed proportsionaalselt iga peatükiga seoses heaks kiidetud assigneeringutega teatava protsendina liikmesriikide poolt vastavalt EAGFi ja EAFRD kohta esitatud kuludeklaratsioonidest ning määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 16 sätestatud piirides.

Komisjon võtab liikmesriikidele eraldamata jäänud summasid arvesse järgnevaid väljamakseid käsitlevates otsustes.

2. Kui seoses EAFRDga ei ole liidu eelarvet määruse (EL) 2021/2116 artiklis 29 osutatud eelarveliste kulukohustuste osas eelarveaasta alguseks vastu võetud, tehakse esimesed aastased osamaksed pärast liikmesriikide ÜPP strateegiakavade vastuvõtmist, järgides kõnealuste kavade vastuvõtmise järjekorda. Eelarvelistest kulukohustustest tulenevad järgmiste aastaste maksed tehakse liikmesriikide ÜPP strateegiakavade kulukohustuste ammendumise järjekorras. Komisjon võib liikmesriikide ÜPP strateegiakavade kulukohustusest tulenevaid aastamakseid teha osaliselt, kui kasutatavad kulukohustuste assigneeringud on piiratud. Kulukohustuste raames kõnealustele kavadele ette nähtud puuduv osa eraldatakse alles siis, kui täiendavad kulukohustuste assigneeringud on tehtud kättesaadavaks.

*Artikkel 9***Igakuiste maksete edasilükkamine**

Määruse (EL) 2021/2116 artiklis 21 osutatud igakuised maksed liikmesriikidele võib edasi lükata, kui kõnealuse määruse artikli 90 lõike 1 punkti c alapunktides i ja ii osutatud teated saabuvad hilinenult või sisaldavad lahknevusi, mis nõuavad täiendavat kontrollimist. Komisjon teatab asjaomastele liikmesriikidele aegsasti oma kavatsusest maksed edasi lükata.

*Artikkel 10***Maksete peatamine seoses raamatupidamisarvestuse iga-aastase kontrollimise ja heakskiitmisega**

1. Kui komisjon peatab määruse (EL) 2021/2116 artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuised maksed vastavalt kõnealuse määruse artikli 40 lõike 1 esimesele lõigule, kohaldatakse järgmisi maksete peatamise määrasid:

▼B

- a) 1 % määruse (EL) 2021/2116 artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuiste maksete kogusummast, kui liikmesriik ei esita kõnealuse määruse artikli 9 lõikes 3 ja artikli 12 lõikes 2 osutatud dokumente 1. märtsiks;
  - b) 1,5 % määruse (EL) 2021/2116 artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuiste maksete kogusummast, kui liikmesriik ei esita kõnealuse määruse artikli 9 lõikes 3 ja artikli 12 lõikes 2 osutatud dokumente 1. aprilliks.
2. Toetuse maksmine taastatakse, kui kõik määruse (EL) 2021/2116 artikli 9 lõikes 3 ja artikli 12 lõikes 2 osutatud asjaomased dokumendid on esitatud.

*Artikkel 11***Maksete peatamine seoses tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmisega**

1. Kui komisjon peatab määruse (EL) 2021/2116 artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuised maksed või kõnealuse määruse artiklis 32 osutatud vahemaksed vastavalt kõnealuse määruse artikli 40 lõikele 2 pärast määruse (EL) 2021/2116 artiklis 54 osutatud tulemuslikkuskontrolli, vastab peatamismäär määruse (EL) 2021/2116 artikli 54 lõike 1 kohaselt kohaldatava vähendamismäära ja 50 protsendipunkti vahele, mis on korrutatud 2ga. Kohaldatav peatamismäär ei tohi olla väiksem kui 10 %.
2. Lõikes 1 osutatud peatamised ei piira määruse (EL) 2021/2116 artiklite 53 ja 55 kohaldamist.

*Artikkel 12***Kuludeklaratsioonide koostamisel kasutatav vahetuskurss**

1. Seoses EAGFigA kohaldavad liikmesriigid, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, vastavalt määruse (EL) 2021/2116 artikli 94 lõikele 4 kuludeklaratsioonide koostades sama vahetuskurssi, mida ta kasutas toetusesaajatele maksete tegemiseks või tulu saamiseks, kooskõlas käesoleva määruse V peatükiga ja põllumajandussektori õigusaktidega.
2. Seoses EAFRDga kasutavad liikmesriigid, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, kuludeklaratsioonide koostamisel iga väljamakse või tagasinõude puhul eelviimast Euroopa Keskpanga vahetuskurssi enne kuud, mil toiming makseasutuse raamatupidamises kajastati.
3. Määruse (EL) 2021/2116 artiklites 53 ja 54 osutatud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuste ning kõnealuse määruse artiklis 55 osutatud vastavuskontrolli puhul kasutatakse esimest vahetuskurssi, mille Euroopa Keskpang on kehtestanud pärast raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise rakendusaktide vastuvõtmise kuupäeva.

▼B

4. Muudel kui lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud juhtudel, eelkõige toimingute puhul, mille osas ei olnud vahetuskursi rakendusjuht liidu õigusega kindlaks määratud, kohaldatakse eelviimast Euroopa Keskpanga vahetuskurssi, mis kehtis kulu või sihtotstarbeliste tulude deklareerimisele eelneva kuu jooksul.

*III PEATÜKK****Raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine ning muud kontrollid****Artikkel 13***Vähenduste kohaldamise kriteeriumid ja metoodika seoses tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmisega**

1. Selleks et võtta vastu määruse (EL) 2021/2116 artikli 54 lõike 1 kohane otsus liidupoolse rahastamise raames vähendatavate summade kohta, hindab komisjon iga-aastaseid kulusid, mille liikmesriik on seoses sekkumisega deklareerinud, võrreldes neid vastavate väljunditega, mis on esitatud määruse (EL) 2021/2116 artikli 54 lõikes 1 osutatud iga-aastases tulemusaruandes, mis on esitatud vastavalt kõnealuse määruse artikli 9 lõike 3 esimese lõigu punktile b ja artikli 10 lõike 1 punktile b ning määruse (EL) 2021/2115 artiklile 134.

2. Kui deklareeritud kuludel ei ole vastavat väljundit asjaomasel eelarveaastal ja kui liikmesriik ei ole määruse (EL) 2021/2115 artikli 134 lõigete 5–9 kohaselt oma iga-aastases tulemusaruandes selliseid kõrvalekaldeid väljundite ja tegelike ühikussummade osas eelnevalt selgitanud või kui kõrvalekallete põhjendused ei ole piisavad, peab liikmesriik komisjoni kehtestatud tähtaegade jooksul esitama täiendavad põhjendused. Põhjendused hõlmavad deklareeritud kulusid, millel ei ole asjaomasel eelarveaastal vastavat väljundit.

▼M4

Erandina esimesest lõigust ei pea liikmesriigid iga-aastase tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise eesmärgil esitama põhjendusi tegelike ühikussummade kõrvalekallete kohta kavandatud ühikussummadest, kui nendele kõrvalekalletele vastavad kogukulud ei ületa 2 % määruse (EL) 2021/2115 artikli 134 lõike 5 punkti b kohaselt iga-aastases tulemusaruandes asjaomase eelarveaasta kohta deklareeritud kogukuludest. Selle miinimummäära arvutamisel tuleb arvesse võtta üksnes ülemäärased kulusid põhjustavaid kõrvalekaldeid.

Liikmesriigid esitavad iga-aastase tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise eesmärgil siiski põhjendused kõigi tegelike ühikussummade kohta, mis ületavad maksimaalseid kavandatud ühikussummasid.

▼B

3. Liikmesriigi esitatavad põhjendused peavad sisaldama asjakohast teavet, milles selgitatakse kõrvalekallet ühikussumma tasandil ja asjaomast ajavahemikku. Need peavad sisaldama kvantitatiivset teavet ja vajaduse korral ka kvalitatiivseid selgitusi.

▼B

Liikmesriik peab esitama ka selgitused puuduste kõrvaldamiseks ja nende kordumise vältimiseks juba võetud parandusmeetmete ulatuse ja mõju kohta.

Kui liikmesriik ei suuda kõrvalekaldeid vastavalt lõikele 2 põhjendada, võib ta põhjendada osa kõrvalekalletest.

4. Kui liikmesriik ei suuda kõrvalekallet nõuetekohaselt põhjendada või kui komisjon peab põhjendusi lõigete 2 ja 3 kohaselt ebapiisavaks või neis on selgitatud ainult osa kõrvalekalletest, vähendab komisjon asjaomaseid liidupoolse rahastamise summasid. Komisjon teavitab liikmesriiki oma arvamusest eraldi teatistes.

5. Käesolevas artiklis osutatud vähendamiste kohaldamine ei piira hilisema otsuse tegemist määruse (EL) 2021/2116 artiklis 55 osutatud vastavuskontrolli kohta.

Artikkel 14

Vastavuskontrolli raames tehtavate korrektsioonide kohaldamise kriteeriumid ja meetodid seoses määruse (EL) 2021/2115 kohaldamisalast välja jäävate kuludega või puuvilla eritoetuse ja ennetähtaegselt pensionile jäämise toetusega

1. Määruse (EL) 2021/2116 artikli 55 lõike 1 kohase otsuse vastu võtmiseks liidupoolsest rahastamisest väljajäetavate summade kohta teeb komisjon vahet alusetult kulutatud summade või nende osade ning selliste summade vahel, mille kindlaksmääramisel on kohaldatud ekstrapoleeritud või kindla määraga korrektsioone.

Kui komisjon leiab, et määruse (EL) 2021/2115 kohaldamisalast välja jäävad kulud, kõnealuse määruse III jaotise II peatüki 3. jao 2. alajaos sätestatud puuvilla eritoetus või kõnealuse määruse artikli 155 lõikes 2 sätestatud ennetähtaegselt pensionile jäämise toetus ei ole kooskõlas liidu õigusega, määrab ta liidupoolsest rahastamisest väljajäetavad summad kindlaks oma järelduste põhjal ja võtab arvesse liikmesriikidelt määruse (EL) 2021/2116 artikli 55 kohaselt tehtud vastavuskontrolli jooksul saadud teavet.

2. Komisjon lähtub väljajätmisel alusetult kulutatud summade kindlakstegemisest üksnes juhul, kui selliseid summasid saab kindlaks teha mõistlike pingutustega. Kui komisjonil ei ole võimalik alusetult kulutatud summasid mõistlike pingutustega kindlaks teha, võivad liikmesriigid komisjoni poolt vastavuskontrolli raames kehtestatud tähtaegade jooksul esitada andmed nende summade kontrollimise kohta, mille puhul on võetud aluseks iga sellise üksikjuhtumi kontrolli tulemused, mida kohustuste täitmata jätmise võiks mõjutada. Kontrollitakse kõiki kulusid, mis on tehtud kohaldatava õiguse vastaselt ja kantud liidu eelarvesse. Esitatud andmed peavad hõlmama kõiki üksiksummasid, mis asjaomase kohustuse täitmata jätmise tõttu ei ole rahastamiskõlblikud.

▼B

3. Kui alusetult kulutatud summasid ei ole võimalik lõike 2 kohaselt kindlaks teha, võib komisjon väljajäetavate summade kindlaksmääramisel kohaldada ekstrapoleeritud korrektsioone. Selleks et komisjon saaks asjaomased summad kindlaks määrata, võivad liikmesriigid komisjoni poolt vastavuskontrolli raames kehtestatud tähtaegade jooksul esitada komisjonile liidupoolsest rahastamisest väljajäetava summa arvutuse, ekstrapoleerides statistiliselt kõnealuseid juhtumeid esindava valimi kontrollimisel saadud tulemusi. Valim võetakse andmekogumist, mille puhul võib eeldada, et kohustuste täitmatajätmist on võimalik kindlaks teha.

4. Selleks et võtta arvesse lõigete 2 ja 3 kohaselt liikmesriikide esitatud tulemusi, peab komisjonil olema võimalik:

- a) hinnata kindlakstegemis- või ekstrapoleerimismeetodit, mida liikmesriigid peavad selgelt kirjeldama;
- b) kontrollida lõikes 3 osutatud valimi esindatust;
- c) kontrollida kindlakstegemise või ekstrapoleerimise sisu ja tulemusi;
- d) saada alusandmete kohta piisavalt ja asjakohast auditi tõendusmaterjali.

5. Lõike 3 kohaselt ekstrapoleeritud korrektsiooni kohaldamisel võivad liikmesriigid kasutada makseasutuste kontrollistatistikat, mille on kinnitanud sertifitseerimisasutus, või sellise asutuse poolt määruse (EL) 2021/2116 artikli 12 kohaselt tehtud auditi raames antud hinnangut veamäära kohta tingimusel, et:

- a) komisjon on rahul sertifitseerimisasutuste tööga nii auditistrateegia kui ka tegeliku auditeerimise sisu, ulatuse ja kvaliteedi seisukohast;
- b) sertifitseerimisasutuste töö on kooskõlas asjaomase vastavuskontrolli ulatusega, eelkõige seoses meetmete või kavadega;
- c) hinnangus on arvesse võetud iga sellise karistuse summat, mida oleks pidanud kohaldama.

6. Kui lõigete 2 ja 3 kohaselt liidupoolsest rahastamisest väljajäetavate summade kindlaksmääramise tingimused ei ole täidetud või kui juhtumi laadi tõttu ei ole võimalik väljajäetavaid summasid kõnealuste lõigete põhjal kindlaks määrata, kohaldab komisjon asjakohaseid kindla määraga korrektsioone, võttes samas nõuetekohaselt arvesse rikkumise laadi ja raskust ning hinnates liidule rahalise kahju tekitamise ohtu.

▼B

Kindla korrektsioonimäära kehtestamisel võetakse eelkõige arvesse kohustuste täitmatajätmise liiki. Selleks jagatakse rikkumiste suhtes tehtav kontroll põhi- ja lisakontrollideks:

- a) põhikontrollid on sellised haldus- ja kohapealsed kontrollid, mida tehakse toetuse rahastamiskõlblikkuse kindlaksmääramiseks ning asjaomaste vähendamiste ja karistuste kohaldamiseks;
- b) lisakontrollid on kõik muud nõuete korrektseks menetlemiseks vajalikud haldustoimingud.

Kui ühe ja sama vastavuskontrolli raames tehakse kindlaks eri rikkumised, mille suhtes tuleks kohaldada erisuguseid kindla määraga korrektsioone, kohaldatakse vaid kõrgeimat kindlat korrektsioonimäära.

7. Kindlate korrektsioonimäärade kehtestamisel võtab komisjon eelkõige arvesse järgmisi asjaolusid, mis tõendavad, et tegemist on rängemate puudustega, millega kaasneb suurem oht liidu eelarvele:

- a) üht või mitut põhikontrolli ei kohaldata või kohaldatakse nii halvasti või harva, et neid peetakse taotluse rahastamiskõlblikkuse kindlaksmääramisel või õigusnormide rikkumise vältimisel ebatõhusaks,
- b) sama kontrollisüsteemi ulatuses on avastatud vähemalt kolm puudust;
- c) liikmesriigis kohaldatav kontrollisüsteem ei toimi või selles on suuri puudusi ning on tõendeid ulatusliku õigusnormide rikkumise ja hooletuse kohta rikkumiste ja pettuste vastu võitlemisel;
- d) liikmesriigis avastatakse analoogsed puudused samas sektoris sellise uurimise käigus, mis tehakse pärast seda uurimist, kui need puudused esimest korda avastati ja liikmesriigile neist teati, võttes siiski arvesse liikmesriigis juba võetud parandus- või kompensatsioonimeetmeid.

▼M4

8. Kui liikmesriik esitab objektiivsed elemendid, mis ei vasta käesoleva artikli lõigete 2 ja 3 tingimustele, kuid mis tõendavad, et fondidele tekitatav maksimumkahju on väiksem kui kahju, mis tuleneks väljapakutud kindlast korrektsioonimäärast madalama kindla korrektsioonimäära kohaldamisest, või on sellega võrdne, peab komisjon kohaldama osutatud madalamat kindlat korrektsioonimäära, et määrata kindlaks liidupoolsest rahastamisest väljajäetavad summad vastavalt määruse (EL) 2021/2116 artiklile 55.

▼B

9. Liidupoolsest rahastamisest väljajäetavatest summadest, mille kohta komisjon teeb otsuse vastavalt määruse (EL) 2021/2116 artiklile 55, arvatakse maha sellised tagasimaksed, mille komisjon on vastavuskontrollimenetluse käigus kindlaks määranud ning mis on toetuse-saajatelt tagasi saadud ja enne tähtaega EAGFile ja EAFRD-le tagasi makstud.

▼B

Artikkel 15

Vastavuskontrolli raames tehtavate korrektsioonide kohaldamise kriteeriumid ja meetodid seoses määruse (EL) 2021/2115 kohaldamisalasse kuuluvate kuludega

1. Määruse (EL) 2021/2116 artikli 55 lõike 1 kohase otsuse vastu võtmiseks liidupoolsest rahastamisest väljajäetavate summade kohta lähtub komisjon oma järeldustest ja võtab arvesse liikmesriikidelt kõnealuse määruse (EL) artikli 55 lõike 3 kohaselt tehtud vastavuskontrolli jooksul saadud teavet. Liidupoolsest rahastamisest väljajäetav summa peab võimalikult suures ulatuses vastama liidu eelarvele tekitatud tegelikule rahalisele kahjule või liidu eelarvele kaasnevale ohule.

2. Kui komisjon leiab, et kulud ei ole kantud kooskõlas liidu õigusega, võib ta rahastamisest väljajäetavate summade kindlaksmääramisel kohaldada kindlamääralisi korrektsioone, võttes arvesse rikkumise laadi ja raskust ning oma hinnangut liidule tekitatud rahalise kahju ohu kohta.

Kindla korrektsioonimäära kehtestamisel võetakse eelkõige arvesse suurte puuduste liiki. Selleks tuleks arvesse võtta juhtimissüsteemide elemente, mida suured puudused mõjutavad.

Kui ühe ja sama vastavuskontrolli raames tehakse kindlaks mitmesugused suured puudused, mille suhtes tuleks kohaldada erisuguseid kindla määraga korrektsioone, kohaldatakse vaid kõrgeimat kindlat korrektsioonimäära.

3. Kindlate korrektsioonimäärade kehtestamisel võtab komisjon eelkõige arvesse üht või mitut järgmist asjaolu, millega tõendada, et tegemist on rängemate puudustega, millega kaasneb suurem oht liidu eelarvele:

- a) suured puudused ühes või mitmes juhtimissüsteemiosas;
- b) liikmesriigis kohaldatav kontrollisüsteem ei toimi või selles on suuri puudusi ning on tõendeid ulatusliku õigusnormide rikkumise ja hooletuse kohta rikkumiste ja pettuste vastu võitlemisel;
- c) liikmesriigis avastatakse analoogsed puudused samas sektoris sellise uurimise käigus, mis tehakse pärast seda uurimist, kui need puudused esimest korda avastati ja liikmesriigile neist teati, võttes siiski arvesse liikmesriigis juba võetud parandus- või kompensatsioonimeetmeid.

▼M4

4. Kui liikmesriik tõendab, et EAGFile ja EAFRD-le tekitatav maksimumkahju on väiksem kui kahju, mis tuleneks väljapakutud kindlast korrektsioonimäärast madalama kindla määra kohaldamisest, või on sellega võrdne, võib komisjon kasutada seda madalamat kindlat määra või määruse (EL) 2021/2116 artiklis 12 osutatud auditi raames sertifitseerimisasutuse poolt juhtimissüsteemidele antud hinnangut, et määrata kindlaks summad, mis tuleb kõnealuse määruse artiklis 55 osutatud vastavuskontrolli raames liidu rahastamisest välja jätta.

▼B

5. Vajaduse korral võivad liikmesriigid komisjoni poolt vastavus-kontrollimenetluse raames kehtestatud tähtaegade jooksul esitada andmed nende summade kontrollimiseks, mille puhul on võetud aluseks iga sellise üksikjuhtumi kontrolli tulemused, mida selline puudus võiks mõjutada. Kontrollitakse kõiki kulusid, mis on tehtud liidu õiguse vastaselt ja kantud liidu eelarvesse. Esitatud andmed peavad hõlmama kõiki summasid, mis on vastuolus liidu õigusega ega ole seetõttu rahastamiskõlblikud. Teise võimalusena võivad liikmesriigid esitada riskihinnangu, mis põhineb statistiliselt asjakohasel ja esinduslikul valimil, mis hõlmab puudusest mõjutatud andmekogumit, kui neil ei ole võimalik alusetult kulutatud summasid mõistlike pingutustega kindlaks teha. Liikmesriigi hinnangu puuduse kohta peab kinnitama sertifitseerimis-asutus.

6. Selleks et võtta arvesse liikmesriikide esitatud tulemusi, millele on osutatud lõikes 5, peab komisjon hindama esitatud kontrolli- või ekstrapoleerimismeetodit, -sisu ja -tulemusi. Kui komisjon on esitatud kontrolli- või ekstrapoleerimismeetodi, -sisu ja -tulemustega rahul, kasutab ta liikmesriikide poolt lõike 5 kohaselt esitatud tulemusi, et määrata kindlaks summad, mis tuleb määruse (EL) 2021/2116 artikli 55 kohaselt liidupoolsest rahastamisest välja jätta.

7. Liidupoolsest rahastamisest väljajäetavatest summadest, mille kohta komisjon teeb otsuse vastavalt määruse (EL) 2021/2116 artiklile 55, arvatakse maha sellised tagasimaksed, mille komisjon on vastavuskontrolli käigus kindlaks määranud ning mis on toetusesaajatelt tagasi saadud ja enne tähtaega EAGFile ja EAFRD-le tagasi makstud.

▼M1*IIIa PEATÜKK**Ettemaksete tegemise eritingimused**Artikkel 15a***Määruse (EL) 2021/2116 artikli 44 lõikes 3a osutatud ettemaksete tegemise eritingimused**

1. Määruse (EL) 2021/2116 artikli 44 lõikes 3a osutatud ettemaksed ei tohi ületada 80 % heakskiidetud rakenduskava prognoositud kuludest või vajaduse korral määruse (EL) 2021/2115 artiklites 55 ja 58 osutatud sekkumiste prognoositud kuludest.

2. Lõikes 1 osutatud ettemaksete tegemiseks tuleb esitada tagatis, mis võrdub vähemalt ettemakse summaga.

▼M3*Artikkel 15b***Määruse (EL) 2021/2116 artikli 44 lõikes 3b osutatud ettemaksete tegemise eritingimused**

1. Määruse (EL) 2021/2116 artikli 44 lõikes 3b osutatud ettemaksed ei tohi ületada 80 % toetusest, mida toetuse taotlejatel on õigus õppeaasta jooksul saada ühe või mitme järgmise tegevuse elluviimiseks:

▼M3

- a) lastele toodete pakkumine või jagamine;
  - b) kaasnevad haridusmeetmed;
  - c) järelevalve- või hindamismeetmed;
  - d) avalik teavitamine.
2. Lõikes 1 osutatud ettemaksete tegemiseks tuleb esitada tagatis, mis võrdub vähemalt ettemakse summaga.
3. Erandina artiklist 19 võib pädev asutus tagatisnõudest loobuda ka juhul, kui kohustuse täitmise eest vastutab avaliku sektori asutus.

▼B*IV PEATÜKK****Tagatised***

1. j a g u

Kohaldamisala ja kasutatavad mõisted*Artikkel 16***Kohaldamisala**

Käesolevat peatükki kohaldatakse kõigil juhtudel, kui põllumajandus-sektori õigusaktidega on ette nähtud tagatised, olenemata sellest, kas mõistet „tagatis“ kasutatakse.

Käesolevat peatükki ei kohaldata selliste tagatiste suhtes, mis esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 952/2013 ⁽¹⁾ osutatud impordi- või eksporditollimaksude tasumise tagamiseks.

*Artikkel 17***Käesolevas peatükis kasutatud mõisted**

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „pädev asutus“ – asutus, kes on volitatud tagatist vastuvõetavaks tunnistama, või asutus, kes on volitatud asjakohase määruse alusel otsustama tagatise vabastamise või selle tagastamata jätmise üle;
- b) „üldtagatis“ – tagatis, mis antakse pädevale asutusele, et tagada mitme kohustuse täitmine;
- c) „asjakohane tagatissummaosa“ – tagatissumma osa selle koguse ulatuses, mille puhul on nõuet rikutud.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

2. jagu

Tagatisnõue

Artikkel 18

Vastutav isik

Tagatise annab isik või see antakse isiku kasuks, kes vastutab kohustuse täitmata jätmise korral rahasumma maksmise eest.

Artikkel 19

Tagatisnõudest loobumine

1. Pädev asutus võib loobuda tagatisnõudest, kui kohustuse täitmise eest vastutav isik on kas:

- a) avalik-õiguslik asutus, kes täidab riigiasutuse ülesandeid, või
- b) eraõiguslik asutus, kes täidab punktis a nimetatud ülesandeid riigi kontrolli all.

2. Pädev asutus võib loobuda tagatisnõudest, kui tagatissumma on väiksem kui 500 eurot. Sel juhul võtab asjaomane isik endale kirjaliku kohustuse maksta tagatisest loobumisega võrdne summa, kui vastav kohustus on täitmata jäetud.

Esimese lõigu kohaldamisel arvutatakse tagatise väärtus nii, et see hõlmaks kõiki sama toiminguga seotud asjaomaseid kohustusi.

Artikkel 20

Tagatiste suhtes kohaldatavad tingimused

1. Pädev asutus keeldub tagatist vastuvõetavaks tunnistamast või nõuab selle asendamist, kui tema arvates on tagatis ebapiisav, ei vasta nõuetele või ei hõlma piisavalt pikka ajavahemikku.

2. Sularahaülekande puhul loetakse tagatis antuks siis, kui pädev asutus veendub, et summa on tema kontole laekunud.

3. Tšekki summale, mille maksmise garanteerib asjaomase pädeva asutuse liikmesriigi poolt selleks volitatud finantseerimisasutus, käsitatakse sularaha sissemaksena. Pädev asutus võib sellise tšeki väljamaksmiseks esitada alles enne tagatise kehtivusaja lõppu.

Tšekk, v.a esimeses lõigus osutatud tšekk, loetakse tagatiseks ainult siis, kui pädev asutus veendub, et summa on tema kontole laekunud.

4. Kõik finantseerimisasutuse kulud kannab tagatise andud isik.

▼B

5. Sularahana tagatise andnud isikule intressi ei maksta.

*Artikkel 21***Euro kasutamine**

1. Tagatised esitatakse eurodes.
2. Kui tagatis võetakse vastu euroalasse mittekuuluvast liikmesriigis, konverteeritakse eurodes esitatud tagatissumma kõnealuse liikmesriigi omavääringusse vastavalt V peatükile. Tagatisele vastav kohustus ja õigusnormide rikkumise või neist kõrvalekaldumise korral kinnipeetav summa jääb kinnitatuks eurodesse.

*Artikkel 22***Tagatise andja**

1. Tagatise andja peab olema ametlikult registreeritud resident või tal peab olema registreeritud asukoht liidus ning liikmesriigi pädev asutus peab olema talle andnud tegevusloa, kui aluslepingus teenuste osutamise vabadust käsitlevates sätetes ei ole ette nähtud teisiti. Tagatise andja on seotud kirjaliku tagatisega.
2. Kirjalik tagatis sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:
  - a) kohustus või üldtagatise puhul kohustuse liik (kohustuste liigid), mille täitmist rahasumma väljamaksega tagatakse;
  - b) tagatise andja poolt aktsepteeritav maksimaalne maksmisele kuuluv summa;
  - c) tagatise andja kohustus maksta solidaarselt maksekohustuse täitmise eest vastutava isikuga 30 päeva jooksul alates pädeva asutuse nõudest tagatise piires ettenähtud summa, kui tagatist ei tagastata.
3. Kui kirjalik üldtagatis on juba antud, määrab pädev asutus kindlaks korra, mille alusel kogu tagatis või selle osa seotakse konkreetsete kohustustega.

*Artikkel 23***Vääramatu jõud**

Kui tagatisega hõlmatud kohustuse eest vastutav isik väidab, et kohustus jäi täitmata vääramatu jõu tõttu, peab ta pädevatele asutustele asjaomase vääramatu jõu esinemist tõendama. Kui pädev asutus teeb kindlaks, et tegemist on vääramatu jõuga, tühistatakse kohustus üksnes tagatise vabastamise eesmärgil.

▼B

3. jagu

**Tagatiste (v.a 4. jaos osutatud tagatised)
vabastamine ja tagastamata jätmise***Artikkel 24***Tagatise tagastamata jätmise**

1. Määruse (EL) 2021/2116 artikli 64 lõikes 1 osutatud kohustus on teatava toimingu sooritamise või sooritamata jätmise nõue, mis kõnealuse nõude kehtestanud määruse kohaldamisel on põhilise tähtsusega.

2. Kui kohustus on täitmata ning selle täitmiseks ei ole ette nähtud tähtaega, ei tagastata tagatist juhul, kui pädev asutus teeb kindlaks, et kohustus oli täitmata.

3. Kui kohustus tuleb täita ettenähtud tähtajaks, kuid see täideti pärast kõnealust tähtaega, siis tagatist ei tagastata.

Sel juhul ei tagastata tagatist 10 % ulatuses ning tagatise ülejäänud osa suhtes kohaldatakse täiendavat protsendimäära järgmiselt:

- a) 2 % tähtaega ületava iga kalendripäeva eest, kui kohustus on seotud toodete importimisega kolmandasse riiki;
- b) 5 % tähtaega ületava iga kalendripäeva eest, kui kohustus on seotud toodete väljaviimisega liidu tolliterritooriumilt.

▼M1

4. Kui kohustus täidetakse õigel ajal ja kohustuse täitmist kinnitav tõend tuleb esitada kindlaksmääratud tähtaja jooksul, ei tagastata kõnealust kohustust hõlmavat tagatist kõikide nende kalendripäevade eest, mis ületavad kõnealust tähtaega vastavalt valemile $0,2/\text{ettenähtud tähtaeg päevades}$, ning võttes arvesse artiklit 26.

▼B

Kui esimeses lõigus osutatud tõendiga seoses esitatakse kasutatud või aegunud impordi- või ekspordilitsents, ei tagastata tagatist 15 % ulatuses, kui kõnealune tõend esitatakse pärast esimeses lõigus osutatud tähtaega, kuid hiljemalt enne 730. kalendripäeva pärast litsentsi kehtivusaja lõppemist. Pärast kõnealust 730. kalendripäeva ei tagastata kogu ülejäänud tagatist.

5. Tagastamata jäetav tagatissumma ümardatakse esimese väiksema täissummani eurodes või liikmesriigi omavääringus.

*Artikkel 25***Tagatise vabastamine**

1. Kui on esitatud liidu õigusnormides ettenähtud tõend kohustuse täitmise kohta või kui tagatist on jäetud osaliselt tagastamata vastavalt määruse (EL) 2021/2116 artikli 64 lõikele 2 ja käesoleva määruse artiklile 24, vabastatakse tagatis või vajaduse korral ülejäänud tagatissumma viivitamata.

▼B

2. Tootekoguse osaga seotud asjakohaste tõendite esitamisel vabastatakse tagatis taotluse korral osaliselt, tingimusel et kõnealune osa ei ole väiksem kui tagatisnõuet sätestava määрусega kindlaksmääratud miinimumkogus või selle puudumisel vastavalt liikmesriigi kindlaksmääratud kogus.

3. Kui tagatissumma vabastamiseks vajalike tõendite esitamise tähtaega ei ole ette nähtud, on tähtaeg 365 kalendripäeva alates tagatise aluseks oleva kohustuse täitmise tähtajast. Kui tagatise aluseks oleva kohustuse täitmiseks ei ole tähtaega määratud, on tagatissumma vabastamiseks vajalike tõendite esitamise tähtaeg 365 kalendripäeva alates kuupäevast, mil kõik kohustused on täidetud.

Esimeses lõigus ettenähtud tähtaeg ei tohi olla pikem kui 1 095 kalendripäeva alates tagatise konkreetse kohustusega sidumisest.

*Artikkel 26***Piirmäärad**

1. Mahaarvatav kogusumma ei tohi olla suurem kui 100 % asjakohasest tagatissummaosast.

2. Pädev asutus võib alla 100 euro suuruse summa tagastamata jätmisest loobuda tingimusel, et õigusaktidega on samalaadseteks juhtudeks sätestatud samasugused siseriiklikud sätted.

4. jagu

Ettemaksetega seotud tagatised**▼M1***Artikkel 27***Kohaldamisala**

Käesolevat jagu kohaldatakse liidu erieeskirjadega sätestatud selliste juhtude suhtes, mille puhul saab ettemakse teha enne, kui toetuse või eelise saamisega seotud kohustus on täidetud.

▼B*Artikkel 28***▼M3****Tagatise vabastamine ja tagastamata jätmine****▼B**

1. Tagatis vabastatakse järgmistel juhtudel:

a) ettemaksesumma saamise õigus on kindlaks tehtud;

b) ettemaksesumma ning liidu erieeskirjadega ettenähtud täiendavad summad on tagasi makstud.

▼ M1

1a. Ettemaksetega seotud tagatise vabastamise taotlusele lisatakse tõendavad dokumendid, mis tõendavad lõplikku õigust saadud summale või seda, et saadud summa koos liidu erieeskirjadega ette nähtud lisasummadega on tagasi makstud.

▼ M3

2. Kui ületatakse ettemaksesumma saamise lõpliku õiguse tõendamiseks määratud tähtaeg ega esitata õiguse saamist kinnitavaid tõendeid, rakendab pädev asutus viivitamata tagatise tagastamata jätmist vastavalt komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/128 ⁽¹⁾ artiklis 56 sätestatud menetlusele.

Kui liidu erieeskirjadega nii ette nähakse, võib tõendeid tagatise osalise tagasimaksu vastu esitada ka pärast kõnealust kuupäeva.

▼ B

V PEATÜKK

Euro kasutamine

Artikkel 29

Kaubavahetus kolmandate riikidega

1. Impordi- ja eksporditollimaksudega seotud summade puhul, mis on liidu ühise põllumajanduspoliitikaga seotud õigusaktides kinnitatud eurodes ja mida liikmesriikides kohaldatakse omavääringus, võrdub ümberarvestuskursus siiski täpselt määruse (EL) nr 952/2013 artikli 53 lõike 1 kohaselt kohaldatava kursiga.

2. Kolmandate riikidega kauplemisel on eurodes kinnitatud eksporditoetuste ning liidu põllumajandusalaistes õigusaktides eurodes esitatud hindade ja summade vahetuskursi rakendusjuht tollideklaratsiooni aktsepteerimine.

3. Puu- ja köögiviljade kindla impordiväärtuse arvutamiseks, et määrata kindlaks hind piiril, on tüüpiliste hindade vahetuskursi rakendusjuht, mida kasutatakse eespool nimetatud kindla väärtuse ja vähendatava summa arvutamisel, tüüpiliste hindade kohaldamise päev.

Artikkel 30

Toetuse eriliigid

1. Selliste toetuse puhul, mida antakse vastavalt turustatud toodete kogusele või teatavaks otstarbeks ettenähtud toodete kogusele, on vahetuskursi rakendusjuht, ilma et see piiraks artiklite 32 ja 33 kohaldamist, esimene toiming, millega tagatakse pärast asjaomase ettevõtja poolt toodete ülevõtmist kõnealuste toodete asjakohane kasutamine ja mis annab õiguse toetust saada.

⁽¹⁾ Komisjoni 21. detsembri 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/128, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116 rakenduseeskirjad seoses makse- ja muude asutustega, finantsjuhtimisega, raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmisega, kontrollidega, tagatis- tega ja läbipaistvusega (ELT L 20, 31.1.2022, lk 131).

▼B

2. Seoses eraladustusabiga on vahetuskursi rakendusjuht esimene päev, mil teatava lepinguga seotud abi antakse.

3. Muude kui käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 ning artiklites 32 ja 33 osutatud toetuste vahetuskursi rakendusjuht on taotluste esitamise tähtaeg.

*Artikkel 31***Veinisektor**

1. Vahetuskursi rakendusjuht on selle eelarveaasta esimene päev, millal antakse toetust järgmiseks:

a) määruse (EL) 2021/2115 artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud viinamarjaistanduste ümberkorraldamine ja muutmine;

b) ajutine ja vähenev toetus, et katta määruse (EL) 2021/2115 artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punktis l osutatud ühisfondide loomise halduskulusid;

c) saagikindlustus sellise kahju korral, mis on tingitud loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, ebasoodsatest ilmastikutingimustest, loomadest, taimahaigustest või kahjurite levikust ja millele on osutatud määruse (EL) 2021/2115 artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punktis d.

2. Määruse (EL) 2021/2115 artiklis 58 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud toorelt koristamise puhul on vahetuskursi rakendusjuht toorelt koristamise päev.

3. Veinivalmistamise kõrvalsaaduste destilleerimisel vastavalt määruse (EL) nr 1308/2013 VIII lisa II osa D jaos sätestatud piirangutele, millele on osutatud määruse (EL) 2021/2115 artikli 58 lõike 1 punktis g, on vahetuskursi rakendusjuht selle eelarveaasta esimene päev, mil kõrvalsaadus tarnitakse.

4. Määruse (EL) 2021/2115 artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punktides b, e ja m osutatud investeeringute korral on vahetuskursi rakendusjuht selle aasta 1. jaanuar, mil tehti otsus toetust anda.

5. Määruse (EL) 2021/2115 artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punktides f, h, i, j ja k osutatud sekkumisliikide puhul on vahetuskursi rakendusjuht eelviimane Euroopa Keskpanga vahetuskurss, mis kehtis enne selle ajavahemiku viimast kuud, mille kohta kulu või sihtotstarbeline tulu on deklareeritud.

▼M1*Artikkel 31a***Mesindusprogrammid**

Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 55 kohaselt mesindusprogrammide raames toetusena makstud summade puhul on vahetuskursi rakendusjuht makse tegemise aasta 1. jaanuar.

▼B*Artikkel 32***Koolikava rakendamisega seotud toetuse summad ja maksed**

Määruse (EL) nr 1308/2013 II osa I jaotise II peatüki I jaos osutatud koolikava rakendamiseks antava toetuse puhul on vahetuskursi rakendusjuht asjaomasele õppeaastale eelnev 1. jaanuar.

*Artikkel 33***Struktuuri- ja keskkonnatoetused**

Määruse (EL) 2021/2115 III jaotise IV peatüki kohaselt makstava maaelu arengu toetuse ning määruse (EL) nr 1305/2013 alusel heaks kiidetud meetmetega seotud maksete puhul on vahetuskursi rakendusjuht selle aasta 1. jaanuar, mil tehakse otsus toetuse andmise kohta.

Kui liidu õigusnormide alusel jaotatakse esimeses lõigus osutatud summade tasumine mitmele aastale, arvestatakse iga-aastased osamaksed ümber selle vahetuskursi alusel, mis kehtib selle aasta 1. jaanuaril, mille eest kõnealune osamakse tasutakse.

*Artikkel 34***Muud summad ja hinnad**

Seoses muude kui artiklites 30–33 osutatud hindade või summadega või kõnealuste hindadega seotud summadega, mis liidu õigusaktides või hankemenetluses on esitatud eurodes, on vahetuskursi rakendusjuht päev, millal tehakse üks järgmistest õiguslikest toimingutest:

- a) ost, kui on saadud kehtiv pakkumus;
- b) müük, kui on saadud kehtiv pakkumus;
- c) puu- ja köögiviljasektoris toodete turult kõrvaldamise korral päev, kui tooted turult kõrvaldatakse;
- d) puu- ja köögiviljasektoris saagi koristamata jätmise ja toorelt koristamise korral päev, kui saak jäetakse koristamata või koristatakse toorelt;
- e) transpordikulude, töötlemiskulude või riikliku ladustamise kulude ning hankemenetluse raames uuringuteks ettenähtud summade puhul pakkumuste esitamise viimane päev;

▼B

- f) turul hindade, summade või pakkumuste registreerimise puhul päev, millal hind, summa või pakkumus registreeritakse;
- g) põllumajandusalastele õigusaktidele mittevastavusega seotud karistuste puhul kuupäev, millal pädev asutus rikkumise kindlaks tegi.

*Artikkel 35***Ettemaksed**

Ettemaksete puhul on vahetuskursi rakendusjuht ettemaksega seotud hinna või summa suhtes kohaldatav rakendusjuht, kui see juhtum on toimunud ettemakse tasumisel, või muudel juhtudel ettemakse eurodesse ümberarvestamise kuupäev, või kui see ei ole võimalik, siis ettemakse kuupäev. Vahetuskursi rakendusjuhu kohaldamine ettemaksete suhtes ei piira rakendusjuhu kohaldamist kogu kõnealuse hinna või summa suhtes.

*Artikkel 36***Tagatised**

Tagatiste puhul on vahetuskursi rakendusjuht tagatise esitamise kuupäev.

Kohaldatakse siiski järgmisi erandeid:

- a) ettemaksetega seotud tagatiste puhul on vahetuskursi rakendusjuht ettemaksesummana määratud rakendusjuht, kui see juhtum on toimunud ettemakse tasumisel;
- b) pakkumuste esitamisega seotud tagatiste puhul on vahetuskursi rakendusjuht pakkumuse esitamise päev;
- c) hankemenetlusega seotud tagatiste puhul on vahetuskursi rakendusjuht pakkumuste esitamise tähtaeg.

*Artikkel 37***Vahetuskursi kindlaksmääramine**

Kui rakendusjuht on liidu õigusaktide alusel kinnitatud, on kasutatav vahetuskurss Euroopa Keskpanga poolt enne kuu eelviimast päeva kindlaks määratud viimane valuutakurss.

Kuid kohaldatakse ka järgmisi vahetuskursse:

- a) käesoleva määruse artikli 29 lõikes 2 osutatud juhtudel, kui vahetuskursi rakendusjuht on tollideklaratsiooni aktsepteerimine, määruse (EL) nr 952/2013 artikli 53 lõikes 1 osutatud vahetuskurss;

▼B

- b) riikliku ladustamisega seotud sekkumiskulude puhul komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 906/2014 ⁽¹⁾ artikli 3 lõike 2 kohaldamisest tulenev vahetuskurs.

*Artikkel 38***Tehingute kontrollimine**

Määruse (EL) 2021/2116 IV jaotise III peatükis eurodes väljendatud summad arvestatakse ümber riikide omavääringusse, kasutades *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias avaldatud vahetuskursse, mis kehtivad selle aasta esimesel tööpäeval, kui kontrolliperiood algab.

*VI PEATÜKK***Ülemineku- ja lõppsätted****▼M2***Artikkel 39***Üleminekusätted**

1. Kui määruse (EL) nr 1306/2013 kohaselt akrediteeritud makseasutus võtab vastutuse selliste kulude eest, mille eest ta varem ei vastutanud, tuleb kõnealune asutus seoses uute kohustustega akrediteerida enne 1. jaanuari 2023.
2. Delegeeritud määruse (EL) nr 907/2014 VI lisas loetletud meetmete suhtes ei kohaldata määruse (EL) 2021/2116 IV jaotise III peatükis kehtestatud kontrollisüsteemi.

▼B*Artikkel 40***Kehtetuks tunnistamine**

Delegeeritud määrus (EL) nr 907/2014 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2023.

Kuid:

▼M2

- a) kõnealuse delegeeritud määruse artiklit 5, artiklit 5a, artikli 7 lõikeid 3 ja 4, artiklit 10, artikli 11 lõike 1 teist lõiku, artikli 11 lõiget 2, artiklit 12, artiklit 13 ja artikli 41 lõiget 5 kohaldatakse jätkuvalt:
- i) seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 ⁽²⁾ kohaste toetuskavade puhul 2022. kalendriaastal ja varem kantud kulude ja tehtud maksetega;

⁽¹⁾ Komisjoni 11. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 906/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 riikliku sekkumise kulude osas (ELT L 255, 28.8.2014, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608).

▼M2

- ii) kuni 31. detsembrini 2022 määruste (EL) nr 228/2013, (EL) nr 229/2013, (EL) nr 1308/2013 ja (EL) nr 1144/2014 alusel rakendatud meetmete puhul;
- iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2117⁽¹⁾ artikli 5 lõike 6 esimese lõigu punktis c ja artikli 5 lõikes 7 osutatud toetuskavade puhul seoses kuludega, mida on kantud, ja maksetega, mis on tehtud pärast 31. detsembrit 2022 ja kuni kõnealuste toetuskavade lõpuni määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt rakendatud tegevuste puhul, ning
- iv) EAFRD puhul seoses toetusesaajate kantud kuludega ja makseasutuste tehtud maksetega määruse (EL) nr 1305/2013 kohaste maaelu arengu programmide rakendamise raames.

▼B

- b) kõnealuse määruse artiklit 13 kohaldatakse jätkuvalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 alusel algatatud pooleliolevate sissenõudmiste suhtes.

*Artikkel 41***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub seitsmendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2023.

Artiklit 39 kohaldatakse alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2117, millega muudetakse määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, määrust (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta, määrust (EL) nr 251/2014 aromatiseeritud veinipõlvade määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning määrust (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepiirkondade jaoks (ELT L 435, 6.12.2021, lk 262).

I LISA

Artikli 1 lõikes 2 osutatud makseasutuste akrediteerimise tingimused

1. SISEKESKKOND

A) Organisatsiooniline struktuur

Makseasutuse organisatsiooniline struktuur võimaldab tal seoses EAGFi ja EAFRD kuludega täita järgmisi ülesandeid:

- i) kinnitada ja kontrollida makseid, et teha kindlaks, kas toetusesaajale makstav summa on kooskõlas liidu õigusnormidega; see hõlmab eelkõige haldus- ja kohapealseid kontrolle;
- ii) maksta kinnitatud summad toetusesaajatele (või nende volitatud isikutele) või maaelu arengu puhul maksta liidu kaasrahastatud osa;
- iii) registreerida elektrooniliselt kõik maksed seoses EAGFi ja EAFRD kuludega makseasutuse eraldi raamatupidamiskontodel ning valmistada ette perioodilised kuluaruanded, sealhulgas komisjonile esitatavad kuu- (EAGF), kvartalili- (EAFRD) ja aastaaruanded. Makseasutuse raamatupidamisarvestusse kantakse ka EAGFi ja EAFRD rahastatavad vahendid, eelkõige need, mis on seotud sekkumisvarude, tasaarveldamata ettemaksete, tagatiste ja võlglastega;
- iv) seoses määruses (EL) 2021/2115 osutatud sekkumisiikidega tagab makseasutuse organisatsiooniline struktuur ka väljundnäitajaid kajastava tulemusaruande koostamise määruse (EL) 2021/2116 artiklis 54 osutatud iga-aastase tulemuskontrolli jaoks ning määruse (EL) 2021/2115 artiklis 134 osutatud mitmeaastase tulemuslikkuse seire tulemusnäitajaid kajastava tulemusaruande, tõendades, et määruse (EL) 2021/2116 artikkel 37 on täidetud.

Makseasutuse organisatsioonilises struktuuris sätestatakse õiguste ja vastutuse selge jaotus organisatsiooni kõikidel tasanditel ning esimese lõigu punktides i, ii ja iii osutatud ülesannete lahusus, millest tulenev vastutus on määratud organisatsiooni skeemis, mis sisaldab aruandlusahelaid. See peab hõlmama tehnilisi talitusi ja punktis 4 osutatud sisekontrollitalitust.

B) Inimressursid

Makseasutus kohustub tegutsema ausalt ja eetilisi väärtusi järgides. Kõigil juhtimistasanditel näidatakse üles ausust ja järgitakse oma korraldustes, tegevuses ja käitumises eetilisi väärtusi. Ausus ja eetilised väärtused peavad olema sätestatud käitumisharjumistes ning olema arusaadavad organisatsiooni kõigil tasanditel, samuti allhankijatest teenuseosutajatele ja maksesaajatele. Kehtestada tuleb menetluskord, mille abil hinnata, kas inimeste ja üksuste tegevus on käitumisharjumistega kooskõlas, ning tegelda normist kõrvalekalletega õigel ajal. Ühtlasi peab makseasutus ilmutama selget tahet kaasata, arendada ja hoida alal pädevaid töötajaid kooskõlas oma eesmärkidega.

Eelkõige peab asutus tagama, et:

- i) tegevuseks eraldatakse piisavalt inimressursse ja tagatakse eri tegevustasanditel nõutavate tehniliste oskuste olemasolu;

▼B

- ii) ülesanded jagatakse selliselt, et iga ametnik täidab EAGFi või EAFRD arvele kantavate kulude kinnitamisel, väljamaksmisel või arvestamisel ainult ühte funktsiooni ning ükski ametnik ei täida neid ülesandeid, ilma et tema tööd ei kontrollitaks;
- iii) iga ametniku ülesanded, sealhulgas tema otsustamisõiguse rahaline ülempiir, määratakse kindlaks kirjalikus ametikirjelduses. Otsustamisõiguse rahalise ülempiiri võib määratleda süsteemis;
- iv) töötajaid koolitatakse vajadust mõõda igal tegevustasandil (sealhulgas teadlikkus pettusest) ja nähakse ette strateegilistel ametikohtadel töötavate isikute korrapärane vahetumine või nende tegevuse tõhustatud kontrolli;
- v) võetakse asjakohaseid meetmeid, et ennetada ja tuvastada võimalikku huvide konflikti ohtu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 61 tähenduses seoses makseasutuse ülesannete täitmisega mõjukate ja strateegilistel ametikohtadel töötavate isikute suhtes makseasutuses ja väljaspool seda. Huvide konflikti ohtu korral kehtestatakse meetmed, millega tagatakse kõnealuse artikli kohaldamine.

C) Riskihindamine

Makseasutus tagab, et:

- i) määratakse kindlaks makseasutuse eesmärgid, et võimaldada tuvastada nende eesmärkidega seotud riske ja neid hinnata;
- ii) tehakse kindlaks makseasutuse eesmärkide saavutamist ohustavad riskid (sealhulgas õigusnormide rikkumine ja pettus) ning neid analüüsitakse, et selle põhjal otsustada, kuidas neid riske maandada;
- iii) seoses võimaliku pettuseohuga kehtestatakse pettusevastase võitluse strateegia, mis sisaldab meetmeid pettuste ja liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu võitlemiseks. Need meetmed peavad edendama pettuste ennetamist, avastamist ja uurimist ning aitama proportsionaalsete ja hoiatavate sanktsioonide kaudu kaasa kahju hüvitamisele ja pettuste tõkestamisele;
- iv) võetakse riskide ennetamise ja maandamise meetmeid;
- v) tuvastatakse ja hinnatakse muudatusi, mis võivad sisekontrollisüsteemi oluliselt mõjutada;
- vi) korrapäraselt vaadatakse läbi riskide hindamiseks ja tuvastatud riskide ennetamiseks või maandamiseks kehtestatud meetmed.

D) Ülesannete delegeerimine

D.1) Kui makseasutus delegeerib oma ülesandeid määruse (EL) 2021/2116 artikli 9 lõike 1 kohaselt mõnele teisele asutusele, peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- i) makseasutus ja volitatud asutus sõlmivad kirjaliku kokkuleppe, milles määratakse peale delegeeritud ülesannete kindlaks ka makseasutusele esitava teabe laad ja tõendavad dokumendid ning nende esitamise tähtaeg. Kokkulepe peab võimaldama makseasutusel täita akrediteerimistingimusi;
- ii) makseasutus jääb igal juhul vastutavaks asjaomaste fondide tõhusa juhtimise eest. Talle jääb täielik vastutus raamatupidamisaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse eest, sealhulgas liidu finantshuvide kaitse eest, samuti vastavate kulude komisjonile deklareerimise ning selle põhjal raamatupidamisaruannete koostamise eest;

▼B

- iii) volitatud asutuse ülesanded ja kohustused, eelkõige seoses liidu õigusnormide järgimise kontrollimise ja järelevalvega, on täpselt kindlaks määratud;
- iv) makseasutus tagab, et volitatud asutuses on ülesannete rahuldavaks täitmiseks vajalikud süsteemid;
- v) volitatud asutus kinnitab makseasutusele selge sõnaga, et ta täidab oma ülesandeid, ja annab ülevaate selleks kasutatavatest vahenditest;
- vi) makseasutus vaatab delegeeritud ülesanded korrapäraselt läbi, et tagada nende rahuldav täitmine ja liidu õigusnormide järgimine.

D.2) Punkti D.1 alapunktides i, ii, iii ja v sätestatud tingimusi kohaldatakse *mutatis mutandis* juhul, kui makseasutuse ülesandeid täidab liikmesriigi õigusaktide alusel mõni teine asutus oma tavapäraste tööülesannete raames.

2. KONTROLLITEGEVUS

A) Maksetaotluste heakskiitmise kord

Makseasutus kehtestab korra, et täita järgmisi nõudeid:

- i) makseasutus sätestab maksetaotluste vastuvõtmise, registreerimise ja käsitlemise üksikasjaliku korra, mis sisaldab kõigi kasutatavate dokumentide ja infosüsteemi kirjeldust;
- ii) iga maksete kinnitamise eest vastutav ametnik saab tehtavate kontrollide kohta üksikasjaliku küsimustiku ning kinnitab maksetaotlust tõendavates dokumentides nende kontrollide tegemist. Selle tõendi võib esitada elektrooniliselt. Kinnitusel peab olema märge selle kohta, et tööd on korrapäraselt, nt valimi-, süsteemi- või kavapõhiselt, kontrollinud kõrgemalseisev ametnik;
- iii) maksetaotlus kinnitatakse alles pärast seda, kui on piisavalt kontrollitud selle vastavust liidu õigusnormidele;
- iv) kontrollimine hõlmab toetusetaotluse esitamisega seotud konkreetset meedet käsitlevas asjaomases määruses ette nähtud kontrollide ning määruse (EL) 2021/2116 artikliga 59 nõutud kontrollide pettuste ja õigusnormide rikkumise vältimiseks ja avastamiseks, eelkõige seoses võetud riskidega. Lisaks tuleb EAFRD raames kontrollida, kas on järgitud toetuse andmise, sealhulgas lepingute sõlmimise tingimusi ning kõiki asjaomaseid liidu ja riigisiseseid, sealhulgas ÜPP strateegiakavaga ettenähtud eeskirju;
- v) makseasutuse juhtkonda teavitatakse asjakohasel tasandil tehtud haldus- ja kohapealse kontrolli tulemustest korrapäraselt ja õigel ajal, et selle piisavust saaks hinnata enne maksetaotluse rahuldamist;

▼B

- vi) tehtud tööd kirjeldatakse üksikasjalikult iga maksetaotlusega või maksetaotluste rühmaga kaasnevas aruandes või vajaduse korral üht turustusaastat hõlmavas aruandes. Aruandega koos esitatakse tõendusmaterjal heakskiidetud maksetaotluste toetuskõlblikkuse ning tehtud tööde laadi, ulatuse ja piirangute kohta. Selle võib esitada elektrooniliselt. Lisaks on EAFRD puhul vajalik kinnitus, et on järgitud toetuse andmise, sealhulgas lepingute sõlmimise tingimusi ning kõiki asjaomaseid liidu ja riigisiseseid, sealhulgas ÜPP strateegiakavaga ettenähtud eeskirju. Kui füüsiline või halduskontroll ei hõlma kõiki maksetaotlusi, vaid ainult nende valimit, tuleb märkida, millised taotlused valiti, kirjeldada valikumeetodit ning anda ülevaade kõigi inspekteerimiste tulemustest ja meetmetest, mis on võetud seoses lahknevuste ja õigusnormide rikkumisega. Tõendavad dokumendid (paberil või elektroonilisel kujul) peavad andma piisava kindluse selle kohta, et kõigi heakskiidetud maksetaotluste toetuskõlblikkust on nõuetekohaselt kontrollitud;
- vii) kui heakskiidetud maksetaotluste ja tehtud kontrollidega seotud dokumente (paberil või elektroonilisel kujul) säilitab mõni muu asutus, näevad nii kõnealused asutused kui ka makseasutus ette korra, millega tagatakse, et need dokumendid või elektroonilised andmed hoitakse alles ja makseasutus saab neid kasutada.

B) Maksekord

Makseasutus kehtestab vajaliku korra, millega tagatakse, et makse tehakse ainult toetusesaajate või nende volitatud isikute pangakontole. Makse tehakse makseasutuse panga kaudu või vajaduse korral riigikassa osakonna kaudu viie tööpäeva jooksul alates kulude kandmisest EAGFi või EAFRD arvele. Tuleb kehtestada kord, millega tagatakse, et EAGFile ega EAFRD-le ei deklareerita hüvitamiseks ühtki ülekandmata makset. Kui sellised maksed on EAGFile või EAFRD-le juba deklareeritud, tuleks need järgmise kuu/kvartali deklaratsioonide kaudu või hiljemalt raamatupidamise aastaaruannetes fondidele tagasi maksta. Sularahas makseid ei tehta. Maksete kinnitamise eest vastutava ametniku ja/või tema ülemuse heakskiidu võib esitada elektrooniliselt, kui on tagatud selleks vajalike seadmete turvalisus, ning heakskiidu allkirjastanud isiku andmed säilitatakse elektrooniliselt.

C) Raamatupidamiskord

Makseasutus kehtestab korra, mille kohaselt:

- i) peab raamatupidamiskord tagama, et kuuaruanded (EAGF), kvartaliaruanded (EAFRD) ja aastaaruanded on terviklikud, korrektsed ja esitatakse õigel ajal ning et kõik vead ja puudujäägid avastatakse ja korrigeeritakse eelkõige korrapärase kontrolli ja kooskõlastava võrdlemisega;
- ii) tuleb sekkumisvarude kohta peetava arvestuse puhul tagada, et kogused ja nendega seotud kulud töödeldakse ja registreeritakse identifitseeritavate partiide ja õigete aruannete kaupa õigusaktidega sätestatud korras korrektselt ja viivitamata igal etapil alates pakkumuse vastuvõtmisest kuni toote tegeliku üleandmiseni ning et kõigis ladudes hoitavate varude kogus ja laad on võimalik igal ajal kindlaks määrata.

D) Tulemusaruannete esitamise kord

Määruses (EL) 2021/2115 osutatud sekkumislükkide puhul tagab makseasutus infosüsteemi olemasolu iga taotluse ja toimingu kohta andmete elektrooniliseks kogumiseks, salvestamiseks ja säilitamiseks. Lisaks esitatakse süsteemis iga

▼B

sekkumisiigi kohta kõigi asjakohaste väljundnäitajate andmed, tagamaks, et iga-aastases tulemusaruandes oleks näha, et kulud on tehtud kooskõlas määruse (EL) 2021/2116 artikliga 37, ning andmed tulemusnäitajate, sealhulgas eesmärkide ja vahe-eesmärkide kohta.

E) Ettemaksete ja tagatiste arvestamise kord

Kehtestatakse kord, millega tagatakse, et:

- i) ettemaksed näidatakse eraldi raamatupidamisdokumentides või allkontodel;
- ii) tagatise võetakse vastu ainult sellistelt asjakohaste asutuste heakskiidetud finantsasutustelt, kes täidavad käesoleva määruse IV peatükis sätestatud tingimusi ning kes annavad vabastamiseni või nõude esitamiseni kehtivaid tagatise, mis makstakse välja makseasutuse lihttaotluse korral;
- iii) ettemaksed tasaarvestatakse kindlaksmääratud tähtaja jooksul; tähtjaks tasaarvestamata ettemaksed selgitatakse välja, nõudes viivitamata tagatiste esitamist.

F) Võlgade arvestamise kord

Kõiki punktides A–E nimetatud kriteeriume kohaldatakse *mutatis mutandis* selliste lõivude, vabastatud tagatiste, tagastatud maksete, sihtotstarbeliste tulude jne suhtes, mis makseasutus peab sisse nõudma EAGFi ja EAFRD nimel.

Makseasutus peab eelkõige kehtestama süsteemi kõigi saadaolevate summade väljaselgitamiseks ja kõigi selliste võlgade kandmiseks ühtsesse võlgnike registrisse enne nende kättesaamist. Võlgnike register vaadatakse korrapäraselt läbi, et võtta meetmeid tähtjaks tasumata võlgade sissenõudmiseks.

G) Kontrolljälg

Piisavalt üksikasjaliku kontrolljälje pidevaks tagamiseks peab makseasutuses olema kättesaadav teave maksetaotluste heakskiitmist, arvestamist ja väljamaksmist, tulemuslikkust ning ettemaksete, tagatiste ja võlgade käsitlemist tõendavate dokumentide kohta.

3. TEAVE JA SELLE EDASTAMINE**A) Teabevahetus**

Makseasutus kehtestab vajaliku korra, et tagada kõikide liidu õigusnormide ja eelkõige kehtivate toetusmäärade muudatuste registreerimine ning juhiste, andmebaaside ja kontrollküsimustike ajakohastamine õigel ajal.

B) Infosüsteemide turve

Infosüsteemide turve peab olema sertifitseeritud Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni standardi 27001 alusel: Infoturbe halduse süsteemid. Nõuded (ISO).

Liikmesriigid võivad komisjoni loal sertifitseerida oma infosüsteemide turbe teiste standardite alusel, kui need standardid tagavad standardiga ISO 27001 vähemalt samaväärse turvalisustaseme.

Esimest ja teist lõiku ei kohaldata makseasutuste suhtes, kes vastutavad kuni 400 miljoni euro suuruste iga-aastaste kulude haldamise ja kontrollimise eest, kui asjaomane liikmesriik on teavitanud komisjoni oma otsusest kohaldada selle asemel ühte järgmistest standarditest:

— Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon 27002: Infoturbemeetodite tavakoodeks (ISO);

▼B

- Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik: IT-Grundschriftbuch/IT etaloniturbu juhend (BSI);
- Infosüsteemide Auditi ja Juhtimise Assotsiatsioon (ISACA): informatsiooni ja sellega seonduva tehnoloogia kontrolli eesmärgid (COBIT).

4. SEIRE**A) Pidev seire sisekontrolli kaudu**

Sisekontroll peab hõlmama vähemalt järgmisi valdkondi:

- i) tehniliste talituste ning selliste volitatud asutuste töö järelevalve, mis vastutavad kontrollimise ja muude ülesannete täitmise eest, et tagada määruste, suuniste ja ettenähtud korra nõuetekohane rakendamine;
- ii) süsteemimuudatuste algatamine kontrollisüsteemide üldiseks täiustamiseks;
- iii) makseasutusele esitatud makse- ja toetusetaotluste, samuti muu sellise teabe läbivaatamine, mille alusel võib kahtlustada õigusnormide rikkumist;
- iv) järelevalvekorra pettuste ja õigusnormide rikkumise vältimiseks ja avastamiseks, eelkõige seoses ÜPP kulude valdkondadega, mis kuuluvad makseasutuse pädevusse ja kus esineb märkimisväärne pettuste või muude raskete rikkumiste oht.

Pidev seire peab põhinema makseasutuse tavalisel ja korduval tegevusel. Piisavalt üksikasjaliku kontrollijälje tagamiseks tuleb asutuse igapäevategevuse ja kontrollide üle teha kõikidel tasanditel pidevat seiret.

B) Eraldi hindamine siseaudititalituse kaudu

Makseasutus kehtestab korra, et täita järgmisi nõudeid:

- i) siseaudititalitus on makseasutuse teistest allüksustest sõltumatu ja annab aru makseasutuse direktorile;
- ii) siseaudititalitus kontrollib, kas makseasutuse kehtestatud kord tagab liidu õigusnormide järgimise kontrolli ning aruannete korrektse, tervikliku ja õigeaegse esitamise. Kontrollimisel võib piirduda teatavate meetmetega ja tehingute valimisega, kui kontrollikavaga on ette nähtud, et kõiki olulisi valdkondi, sealhulgas maksete kinnitamise eest vastutavaid asutusi, kontrollitakse vähemalt iga viie aasta järel;
- iii) siseaudititalitus töötab kooskõlas rahvusvaheliste standarditega, töö dokumenteeritakse ning tulemused esitatakse aruannete ja soovitusena asutuse kõrgemale juhtkonnale.

*II LISA***Artikli 2 lõikes 3 osutatud koordineerivate asutuste akrediteerimise tingimused seoses iga-aastase tulemusaruande koostamisega****1. TEAVE JA SELLE EDASTAMINE****A) Teabevahetus**

Koordineeriv asutus kehtestab vajaliku korra, et tagada kõikide liidu õigusnormides tehtud muudatuste registreerimine ning juhiste ja andmebaaside õigeaegne ajakohastamine.

B) Infosüsteemide turve

Infosüsteemide turve peab olema sertifitseeritud Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni standardi 27001 alusel: Infoturbe halduse süsteemid. Nõuded (ISO).

Liikmesriigid võivad komisjoni loal sertifitseerida oma infosüsteemide turbe teiste standardite alusel, kui need standardid tagavad standardiga ISO 27001 vähemalt samaväärse turvalisustaseme. Kui makseasutus tegutseb koordineeriva asutusena, vastab tema sertifitseerimine sellele tingimusele.

III LISA

Artikli 3 lõikes 1 nimetatud makseasutuste kohustused

I. MAKSEASUTUSTE KOHUSTUSED

A. Kontrollid

1. *Sagedus ja representatiivsus*

Vähemalt kord aastas kontrollitakse kõiki ladustamiskohti vastavalt II osas esitatud eeskirjadele, mille käigus pööratakse erilist tähelepanu järgmisele:

- a) riiklikku ladustamist käsitlevate andmete kogumise kord;
- b) laopidaja kohapealse dokumentatsiooni ja makseasutusele saadetud andmete vastavus;
- c) füüsiline laosolek määratakse kindlaks piisavalt representatiivse füüsilise kontrolli abil, mis hõlmab vähemalt II osas sätestatud protsentuaalse osa ning võimaldab veenduda, et kõik varude arvestuses esitatud kogused on tegelikult olemas;
- d) kvaliteedikontrollid on visuaalsed, olfaktoorsed ja/või organoleptilised ning kahtluse korral tehakse põhjalikud analüüsid.

2. *Lisakontrollid*

Kui füüsilise kontrolli käigus avastatakse kõrvalekalle, tuleb ülejäänud protsentuaalset osa kontrollida sama metoodika alusel. Vajaduse korral võib kontrollimisel üle kaaluda kõik partiisse kuuluvad või laos olevad kontrollitavad tooted.

B. Inspekteerimisaruanded

- 1. Makseasutuse sisekontrolliosakond või makseasutuse poolt volitatud sisekontrolliasutus koostab akti iga kontrollimise ja füüsilise kontrolli kohta.

- 2. Akt sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:

- a) laopidaja nimi, kontrollitud lao aadress ja kontrollitud partiide kirjeldus;
- b) kontrolli alustamise ja lõpetamise kuupäev ning kellaeg;
- c) kontrollimiskoht ning ladustamise, pakendamise ja ligipääsetavuse kirjeldus;
- d) kontrollivate isikute täielikud andmed, ametikoht ja volitused;
- e) kasutatud kontrollivõtted ja mahu kindlaksmääramise menetslused, nagu mõõtmismeetodid, arvutused, vahe- ja lõpptulemused ning tehtud järeldused;
- f) iga ladustatud partii kogus või kvaliteet makseasutuse dokumentatsioonis ja lao dokumentatsioonis ning erinevused nende kahe vahel;

▼B

- g) iga füüsiliselt kontrollitud partii või kvaliteedi kohta punktis f nimetatud andmed ja kohapeal tõendatud kogused ning erinevused, partii või kvaliteedi number, kaubaalused, kastid, silohoidlad, vaadid või muud kasutatud anumad, mass (vajaduse korral neto- ja brutomass) või maht;
  - h) laopidaja koostatud aruanded, kui esineb kõrvalekaldeid või erinevusi;
  - i) akti koostamise koht ja kuupäev ning koostaja ja laopidaja või tema esindaja allkiri;
  - j) kõrvalekallete ilmnemisel tehtud põhjalikum inspekteerimine, täpsustades kontrollitud ladustatud koguste protsentuaalse osa, avastatud kõrvalekalded ja antud seletused.
3. Aktid saadetakse viivitamata makseasutuse raamatupidamisarvestusega tegeleva teenistuse juhatajale.
- Vahetult pärast akti kättesaamist korrigeerib makseasutus oma raamatupidamisandmeid avastatud kõrvalekallete ja erinevuste alusel.
4. Aktid on kättesaadavad komisjoni töötajatele ja komisjoni poolt volitatud isikutele.
5. Makseasutus koostab kokkuvõtliku dokumendi, milles näidatakse ära:
- a) tehtud kontrollid, eristades nende hulgas füüsilisi kontrolle (inventarini-mestiku kontrollimisi);
  - b) kontrollitud kogused;
  - c) tuvastatud kõrvalekalded ning põhjused, miks on kõnealused kõrvalekalded võrreldes kuu- ja aastaaruannetega tekkinud.

Kontrollitud kogused ja avastatud kõrvalekalded näidatakse ära iga asjaomase toote puhul kas massi- või mahuühikutes ning protsendina kõikidest ladustatud kogustest.

Selles kokkuvõtlikus dokumendis käsitletakse eraldi kontrollitoiminguid ladustatud toodete kvaliteedi kontrollimiseks. Kõnealune dokument edastatakse komisjonile määruse (EL) 2021/2116 artikli 9 lõike 3 esimese lõigu punktis a osutatud aastaaruannetega samal ajal.

II. I OSAS ETTEHÄHTUD KONTROLLIMISTE RAAMES TEHTAVA FÜÜSILISE KONTROLI MENETLUS ÜPP SEKTORITE KAUPA

A. Või

1. Kontrollitavate partiide väljavalimine, mis esindavad vähemalt 5 % riiklikult ladustatud üldkogusest. Valik tehakse enne lattu minemist makseasutuse raamatupidamisandmete põhjal, kuid sellest ei teavitata laopidajat.
2. Valitud partiide olemasolu ja partiide koostist kontrollitakse kohapeal järgmiselt:
  - a) partiide ja kastide kontrollnumbrite kindlaksmääramine ostu või lattu saabumise märgete alusel;
  - b) kaubaaluste (üks kümnest) ja kastide (üks kaubaaluse kohta) kaalumine;
  - c) kasti (üks viie kaubaaluse kohta) sisu visuaalne hindamine;
  - d) pakendi seisundi kontroll.

▼B

3. Füüsiliselt kontrollitud partiide ja kõrvalekallete kirjeldus esitatakse kontrolliaktis.

B. Lõssipulber

1. Kontrolliks valitavad partiid peavad esindama vähemalt 5 % riiklikult ladustatud kogusest. Valik tehakse enne lattu minemist makseasutuse raamatupidamisandmete põhjal, kuid sellest ei teavitata laopidajat.
2. Valitud partiide olemasolu ja partiide koostist kontrollitakse kohapeal järgmiselt:
  - a) partiide ja kottide kontrollnumbrite kindlaksmääramine ostu või lattu saabumise märgete alusel;
  - b) kaubaaluste (üks kümnest) ja kottide (üks kümnest) kaalumine;
  - c) koti (üks viie kaubaaluse kohta) sisu visuaalne hindamine;
  - d) pakendi seisundi kontroll.
3. Füüsiliselt kontrollitud partiide ja kõrvalekallete kirjeldus esitatakse kontrolliaktis.

C. Teravili ja riis

1. Füüsilise kontrolli menetlus

Kontrollitakse järgmiselt:

- a) Valitakse välja mahutid või laoruumid, mis esindavad vähemalt 5 % riiklikult ladustatud teravilja või riisi üldkogusest.

Valik tehakse makseasutuse raamatupidamisandmete põhjal, kuid sellest ei teavitata laopidajat.

- b) Füüsiline kontroll:

- i) teravilja või riisi olemasolu kontrollimine väljavalitud mahutites või laoruumides;
- ii) teravilja või riisi identifitseerimine;
- iii) ladustamistingimuste kontroll ning komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2016/1238 ⁽¹⁾ ettenähtud tingimustel ladustatud toodete kvaliteedi kontroll;
- iv) ladustamiskoha ja teravilja või riisi identifitseerimiste võrdlemine laodokumentidega;
- v) ladustatud koguste hindamine makseasutuse eelkinnitatud meetodi kohaselt, mille kirjeldus tuleb esitada sekkumisasutuse peakontoris.

2. Menetlus kõrvalekallete avastamise korral

Mahu kontrollimisel on teatav hälve lubatud.

IV lisa II jaos sätestatud eeskirju kohaldatakse juhul, kui silohoidlas või põrandal ladustatava teravilja ja riisi füüsilise kontrolli käigus avastatakse, et ladustatud toodete mass erineb laodokumentides registreeritud massist üle 5 %.

⁽¹⁾ Komisjoni 18. mai 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2016/1238, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 riikliku sekkumise ja eraladustamistoetuse osas (ELT L 206, 30.7.2016, lk 15).

▼B

Kui teravilja või riisi ladustatakse laos, võib registreerida lattu saabumisel kaalutud kogused, kui mahu hindamise tulemuste usaldusväärsusaste ei ole piisav ja kui kahe arvu vaheline erinevus ei ole liiga suur.

Makseasutus kasutab seda võimalust oma vastutusel, hinnates iga üksikjuhtumi korral selle põhjendatust. Sekkumisamet teeb selle kohta oma aktis märkuse järgmise näidise põhjal:

TERAVILI – VARUDE KONTROLL

Toode:	Laopidaja: Ladu, silo- hoidla: Mahuti number:	Kuupäev:
Partii	Laodokumentidesse kantud kogus	

a) Ladustamine silohoidlas

Ruum nr	Nominaal- maht m ³ (A)	Vaba maht m ³ (B)	Ladustatud teravilja maht m ³ (A–B)	Registreeri- tud suhteline tihedus kg/hl = 100	Teravilja või riisi mass

Kokku (a): ...

b) Ladustamine põrandal

	Laoruum nr		Laoruum nr		Laoruum nr	
Pindala ...	...	...	...	...	...	...
Kõrgus ...	m ²	...	m ²	...	m ²	...
	...	m ³	...	m ³	...	m ³
	...	...	...	...	...	...
	... m		... m		... m	
Korrektsoonid ...	... m ³		... m ³		... m ³	
Maht ...	... m ³		... m ³		... m ³	
Suhteline tihedus ...	... kg/hl		... kg/hl		... kg/hl	
Kogumass	... tonnides		... tonnides		... tonnides	

Kokku (b): ...

Kogumass laos: ...

Erinevus laodokumentidesse kantud massist: ...

Protsentides (%): ...

..., [kuupäev]

... (tempel ja allkiri)

Makseasutuse inspektor:

▼B**D. Veise- ja vasikaliha**

1. Kontrollitavate partiide väljavalimine, mis esindavad vähemalt 5 % riiklikult ladustatud üldkogusest. Valik tehakse enne lattu minemist makseasutuse raamatupidamisandmete põhjal, kuid sellest ei teavitata laopidajat.
2. Valitud partiide olemasolu ja koostise kontroll kohapeal. Kontrollida tuleb:
  - a) kondiga liha puhul:
    - i) partiide identifitseerimine ja tükkide arvu kontrollimine;
    - ii) iga jaotustüki liigi ja/või kvaliteedi kontroll, mis hõlmab kaaluliselt 20 % tükkidest,
    - iii) pakendi seisundi visuaalne kontroll.
  - b) konditustatud liha puhul:
    - i) partiide ja kaubaaluste identifitseerimine ning kastide arvu kontrollimine;
    - ii) 10 % kaubaaluste või konteinerite massi kontrollimine;
    - iii) 10 % kastide massi kontrollimine igalt kaalutud kaubaaluselt;
    - iv) kastide sisu visuaalne kontrollimine ja pakendi seisukorra kontroll igas kastis.

Kaubaaluste valikul tuleb arvesse võtta laos olevaid eri jaotustükke.
3. Füüsiliselt kontrollitud partiide ja kõrvalekallete kirjeldus esitatakse kontrolliaktis.

IV LISA

Laopidajate vastutusega seotud kohustused ja üldpõhimõtted, mis peavad sisalduma makseasutuse ja laopidaja vahel sõlmitud ladustamislepingus, millele on osutatud artikli 3 lõikes 2

I. LAOPIDAJATE ÜLDISED KOHUSTUSED

Laopidaja vastutab liidu sekkumismeetme objektiks olevate toodete nõuetekohase säilitamise eest. Ta kannab rahalised kulud, mis tulenevad toodete ebaõigest säilitamisest.

Ta tagab, et lao plaan ja iga silohoidla või laoruumi mõõtmed on igas ladustamiskohas kättesaadavad.

Kõikides ladudes peab teravili või riis olema ladustatud nii, et nende mahtu saab kontrollida.

II. TOODETE KVALITEET

Ladustatud sekkumistoodete kvaliteedi halvenemise korral, mis on seotud halbade või ebakohaste ladustamistingimustega, kannab kahjud laopidaja ja need kirjendatakse riikliku ladustamise kontodele kui kaod seoses toote kvaliteedi halvenemisega ladustamistingimuste tõttu.

III. PUUDUVAD KOGUSED

1. Laopidaja vastutab kõigi erinevuste eest, mis on avastatud ladustatud koguste ja makseasutusele varude kohta saadetud aruannete vahel.
2. Kui puuduvad kogused ületavad artiklis 4, III lisa II osa C jao punktis 2 ja V lisas või põllumajandussektori õigusaktides sätestatud lubatud hälbe või hälbed, pannakse need laopidaja arvele kui selgitamata põhjusel tekkinud kadu. Kui laopidaja vaidlustab puuduvad kogused, võib ta nõuda toodete kaalumist või mõõtmist, kusjuures ta peab ise kandma selle toimingute kulud, välja arvatud juhul, kui ilmneb, et väidetavalt puuduvad kogused on tegelikult olemas, või kui koguste erinevus ei ületa kohaldatavat lubatud hälvet; sel juhul kannab kaalumise ja mõõtmise kulud makseasutus.

III lisa II osa C jao punktis 2 ette nähtud lubatud hälbeid kohaldatakse, ilma et see piiraks käesoleva punkti esimeses lõigus nimetatud muude lubatud hälvete kohaldamist.

IV. TÕENDAVAD DOKUMENDID NING KUU- JA AASTAARUANDED

1. Tõendavad dokumendid ja kuuaruanne

- a) Dokumendid, mis on seotud toodete lattu saabumise, ladustamise ja laost väljaviimisega ning mis on iga-aastase raamatupidamise aastaaruande aluseks, peavad olema laopidaja valduses ning sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:
  - i) ladustamiskoht (vajaduse korral andmed mahuti või vaadi kohta);
  - ii) eelmisest kuust ülekantud kogused;
  - iii) partiide lattu saabumine ja laost väljaviimine;
  - iv) varu ajavahemiku lõpus.

▼B

Need dokumendid peavad võimaldama laos olevaid koguseid mis tahes ajal täpselt identifitseerida, võttes arvesse ostu- ja müügitehinguid, kaasa arvatud eeskätt kokkulepitud ost ja müük, mille kohta vastavaid lattu saabumise või laost väljaviimise kandeid ei ole veel tehtud.

- b) Laopidaja saadab makseasutusele vähemalt üks kord kuus toodete lattu saabumise, ladustamise ja laost väljaviimisega seotud kuuaruanded ning varude igakuise aruande. Need dokumendid peavad olema makseasutuse käsutuses enne nendes käsitletavale kuule järgneva kuu 10. kuupäeva.
- c) Varude igakuise aruande näidis (soovituslik) on esitatud allpool. Makseasutus edastab kõnealuse näidise laopidajatele elektroonilisel kujul.

Varude kuuaruanne

Tooted:		Laopidaja: Ladu: Nr: Aadress:		Kuu:	
Partii	Kirjeldus	Kogus (kg, tonne, kaste, ladustamisüksusi jne)		Kuupäev	Märkused
		Saabumine	Väljumine		
	Ülekantud kogus				
	Ülekantav kogus				

(tempel ja allkiri)

Koht ja kuupäev:

Nimi:

2. Aastaruanne

- a) Laopidaja koostab varude aastaruande punktis 1 kirjeldatud igakuiste aruannete põhjal. Aruanne edastatakse makseasutusele hiljemalt käsitletavale majandusaastale järgneva aasta 15. oktoobriks.
- b) Varude aastaruanne hõlmab ladustatud koguste kokkuvõtlikku ülevaadet toodete ning ladustamiskohtade kaupa, kusjuures iga toote kohta näidatakse ära laosolevad kogused, partiide numbrid (välja arvatud teravilja puhul), lattu saabumise aasta ja võimalike avastatud kõrvalekallete selgitused.
- c) Varude aastaruande näidis (soovituslik) on esitatud allpool.

Makseasutus edastab kõnealuse näidise laopidajatele elektroonilisel kujul.

Varude aastaaruanne

Tooted:		Laopidaja: Ladu: Nr: Aadress:	Aasta:
Partii	Kirjeldus	Raamatupidamisarvestusse kantud kogus ja/või mass	Märkused

(tempel ja allkiri)

Koht ja kuupäev:

Nimi:

V. ELEKTROONILISE ANDMETÖÖTLUSE KASUTAMINE JA TEABE KÄTTESAADAVAKS TEGEMINE

Makseasutuse ja laopidaja vahelises riikliku ladustamise lepingus nähakse ette sätted, mis võimaldavad tagada liidu õigusnormidest kinnipidamise.

See leping hõlmab eeskätt järgmist:

- elektroonilise andmetöötluse kasutamine sekkumisvarude ladudes;
- jooksva inventuuri andmete vahetu ja kiire kättesaadavaks tegemine;
- toodete lattu saabumise, ladustamise ja laost väljaviimisega seotud dokumentide ning käesoleva määruse kohaselt koostatud raamatupidamisdokumentide ja laopidaja valduses olevate aktide kättesaadavaks tegemine mis tahes hetkel;
- makseasutuse ja komisjoni töötajatele ning nende poolt nõuetekohaselt volitatud isikutele pideva juurdepääsu võimaldamine kõnealustele dokumentidele.

VI. MAKSEASUTUSTELE EDASTATAVATE DOKUMENTIDE VORM JA SISU

IV jaos osutatud dokumentide vorm ja sisu on määratud kindlaks määruse (EL) 2021/2116 artikliga 92.

VII. DOKUMENTIDE SÄILITAMINE

Riikliku ladustamise toiminguid tõendavaid dokumente säilitab laopidaja kogu ajavahemiku jooksul määruse (EL) 2021/2116 artikli 92 alusel vastuvõetud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluste eeskirjade kohaselt, ilma et see piiraks asjaomaseid riiklikke eeskirju.

*V LISA***Artikli 4 lõikes 2 osutatud lubatud hälve**

1. Nõuetekohaselt tehtud tavaliste ladustamistoimingute tagajärjel tekkivate kadude puhul kohaldatakse kõigi põllumajandustoodete puhul, mille suhtes kohaldatakse riikliku ladustamise meetmeid, järgmisi lubatud hälbeid:

- a) teravili 0,2 %;
- b) koorimata riis, mais 0,4 %;
- c) lõssipulber 0,0 %;
- d) või 0,0 %;
- e) veise- ja vasikaliha 0,6 %.

2. Konditustamisel tekkiv lubatavate kadude protsendimäär on 32. Seda kohaldatakse kogu majandusaasta jooksul konditustatava üldkoguse suhtes.

3. Punktis 1 osutatud lubatud hälve kinnitatakse protsendimäärana asjaomase majandusaasta jooksul vastu võetud ja ladustatud koguste ning kõnealuse aasta alguses laos olevate koguste tegelikust kogumassist, arvestamata pakke-materjali.

Neid hälbeid kohaldatakse varude füüsilise kontrollimise korral. Hälbe suurus arvutatakse iga toote puhul kõigi makseasutuse ladustatud koguste põhjal.

Tegeliku massi arvutamiseks lattu saabumisel ja laost väljaviimisel lahutatakse registreeritud massist lattu saabumise tingimustes sätestatud pakkematerjali normmass või selle puudumise korral makseasutuse kasutatava pakke-materjali keskmine mass.

4. Hälve ei hõlma pakkeüksuste ega registreeritud üksuste kadu.

5. Varguse või muude kindlaksmääratavate põhjuste tõttu puuduvaid koguseid ei võeta punktides 1 ja 2 osutatud lubatava hälbe arvutamisel arvesse.